

NEPRIKLAUSOMA LIE TU VA

THE OLDEST AND BIGGEST LITHUANIAN
NEWSPAPER IN CANADA.

LE PLUS GROS ET PLUS VIEUX JOURNAL
LITHUANIEN AU CANADA.

SENIAUSIAS TAUTINĖS DEMOKRATINĖS
MINTIES SAVAITRAŠTIS KANADOJE.

NR. 41 (1117) JUBILIEJINIAI - 50 Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ir sustiprintos kovos už Lietuvos laisvę - METAI * 1968 M. SPALIO-OCTOBER 16 d. * XXVI METAI * LITHUANIE INDEPENDANTE * INDEPENDENT LITHUANIA * Postage paid at Lachine, P.Q.

Richard Nixon

George C. Wallace

H.H. Humphrey

SAVAITINĖ TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

JAV PREZIDENTINIAI RINKIMAI

Artėjant rinkimų dienai, visus nustebino prieš kelias dienas paskelbti viešosios opinijos tyrimų rezultatai. Pasirodo, kad jų duomenimis, Richard Nixon turėtų lengvai rinkimus laimėti, o antrojoje vietoje būtų George C. Wallace, palikdamas H. H. Humphrey paskutinėje vietoje. George C. Wallace nelauktą populiarumą galima aiškinti dėl jo griežtos laikysenos Vietnamo ir vidinių neramumų atžvilgiu. Jis yra viešai pareiškęs, kad Amerikoje tol nebūsią tvarkos, kol piliečiai negerbs įstatymų. "Law and Order" yra pagrindinis jo rinkiminės kampanijos šūkis. Šis šūkis ir jo rezervuota laikysena, sprendžiant neigiamą lygiateisiškumą, buvo ypatingai šiltai sutiktas vidutinio luomo ir darbininkijos atstovų. Remia Wallace ir visi tie, kurie kokių būdu yra nukentėję neigiamų sukeltose riaušėse arba kuriems kelia siaubą nesuvaldomas plėšikavimas ir banditizmas didžiuosiuose Amerikos miestuose. Atrodo, amerikiečiai pasiilgo "stiprios rankos" prezidento, todėl ryžtasi balsuoti už Nixoną arba net Wallace, kad to sulauktų. H. H. Humphrey šansus bando pataisyti net pats prezidentas Johnson, ieškodamas kokių nors pateisinimų ir pasiteisinimų, kad galėtų sulaukti šiaurės Vietnamo bombardavimo. Jei tai įvyktų, didelė dalis taikos šalininkų nukreiptų savo balsus Humphrey pusėn. Tuo tarpu Nixono rinkiminė kampanija vyksta ne tiksliai be galo preciziškai ir švariai, bet taip pat susilaukia nepaprasto klausytojų skaičiaus. Nixon kelia JAV prestižą atstatymo klausimą ir žada Ameriką padaryti vėl vado-

vaujančia bei vienintele jėga tarptautinėje arenoje. Visų trijų kandidatų pasisakymų klausosi Maskva, neslėpdama savo nepasitenkinimo Nixono (ir ypatingai Wallace) augančiu populiarumu.

DEBRĖ KLAJOJA DAUSOSE

Prancūzijos užsienio reikalų min., Michel Debrė, autoritetingai prabilo Jungtinėse Tautose, mokindamas pasaulio tautas, kaip išspręsti visus dabartinius konfliktus vienu rankos mostu. Štai jo mintys: a) Amerikiečiai turi nustoti bombarduoti šiaurės Vietnamą, nes trukdo to krašto žmonėms laisvai apsispręsti; b) Izraelį reikia sudrausminti ir priversti paklusti Jungtinių Tautų Saugumo tarybos rezoliucijoms; c) Biafra reikia pripažinti laisva valstybe; d) Kol sovietai nepasitrauks iš Čekoslovakijos negali būti kalbos apie bet kokių Vakarų-Rytų bendradarbiavimą. Taigi, tik paskutinioji mintis, atrodo, tėra verta didesnio dėmesio, nes Debrė pamiršo paminėti, kad pati Prancūzija šiuo metu kišasi į ne savo reikalus Kanadoje, sprogdina vandenilio bombas, trukdo Anglijai įeiti į Europos ekonominę bendruomenę, pardavinėjo ir pardavinėja, kaip žinoma, ir Izraeliui ir Biafrai ginklus. Labai taikliai vienas Montrealio radio komentatorius pastebėjo apie Debrė: "Kai maži žmonės metą ilgą šešėlį, nebūtinai reiškia, kad tie žmonės paaugo arba yra aukštesni, tai gali paprasčiausiai reikšti, kad tikrai saulė yra netoli laidos".

MASKVA TEBESMAUGIA ČEKOSLOVAKIJĄ

Deryboms Maskvoje pasibaigus, nėra jokių ženklų, kad Maskva savo reikalavimus sušvelnino. Tebesklinda gandai apie

greitu laiku galimą Dubčeką, Černiką ir Svobodą atsistatydinimą. Tuo tarpu, pačioje Prahoje partijos prezidentas, sudarytas iš 21 asmens, pasiskelbė dar kartą, kad jokių būdu nemano grąžinti sovietinės diktatūros ir persekiojimų metodų savo krašte. Lyg ir pabrėždami savo tvirtą nusistatymą, čekai per savo žinių agentūrą ČTK paskelbė rehabilituoją dar vieną stalinizmo auką, būtent, generolą Heliodorą Pika, suimtą ir sušaudytą 1949 metais. Varžtų atleidimo metu, kai čekoslovakai bandė režimą sužmoninti, tokiu pat būdu buvo grąžintos teisės ir pilietinė garbė visai eilei nužudytų, nukankintų ir tebegyvų čekoslovakų patriotų. Gyvieji buvo susibūrę į taip vadinamą "231 klubą", kuriame pastarosiomis dienomis prieš sovietinę intervenciją priklausė apie 40.000 asmenų. Į šią organizaciją nukreipta visa Maskvos neapykanta, nes jos nariai yra neabejotinai rimčiausi iškovoję teisių gynėjai.

NATO KARINIŲ PAJĖŲ MANEVRAI

Šiaurės Atlanto Gynimo organizacija planuoja spalio 16-25 dienomis di-

desnio masto karinius manevrus Europoje. Tokie manevrai pravedami kas antri metai, juose dalyvaujant penkiolikai valstybių. Informuoti šaliniai teigia, kad pasirengimai tiems manevrams buvo pradėti dar prieš Sovietų invaziją Čekoslovakijon. Dešimties dienų pratimai turės apžvelgti visas įmanomas kritiškas situacijas, įskaitant galimybę, kad tektų panaudoti ir atominius ginklus.

KOSYGINO VIZITAS SUOMIJON

Kosyginas vizitavo Suomiją, norėdamas atkreipti pasaulio akis į anot Tass, galimą Vakarų Vokietijos intervenciją Suomijoje. Kad tai yra paprastas sovietinis triukas labai akivaizdu, nes, savaime suprantama, Maskva šiuo kvailu tvirtinimu norėtų lyg ir pateisinti savo pačių barbarišką elgesį Čekoslovakijoje. Garsiai šaukdami apie nebūtą Vakarų Vokietijos militaristų pavojų, sovietai vis akliniau užmurią savo tautų kalėjimo duris ir langus.

SOCIALISTAI PRALAIMI SUOMIJOJE

Sekmadienį ir pirmadienį įvykusiuose vietiniuose rinkimuose Suomijos socialistų partija prarado daug balsų ir vietų. Nesocialistinės partijos surinko 57 procentus balsų, tuo tarpu socialistai tik 43. Anksčiau socialistinės partijos turėjo 50 procentų balsų. Tokie rezultatai nustebino tarptautinių įvykių stebėtojus, nes Švedijoje socialdemokratų rugsėjo 15 dieną palyginti stipriai pasirodė. Galimas dalykas, kad tai buvo savotiškas atsakas į dabartinius išsišokimus Europoje.

GRAIKIJOS AUTORITETARIS REŽIMAS STIPRĖJA

Po rugsėjo mėn. 28 dieną pravedto referendumo paaiškėjo, kad didelė tautos dalis pulkininkų sukilimui pritaria. Priešingai

kai kuriems kritiškiems balsams, tie rinkimai buvo praversti tikrai sąžiningai ir buvo slapti. Tam tikras spaudimas, be abejo, buvo daromas, bet daugiau psichologiškai. Didelė graikų dauguma, galima spėti, nepritarė anksčiau siautusiai betvarkei. Tokiu būdu, reikia sutikti su patarle, kad kirvis atatinka kotą.

DRĄSĖJA VAKARŲ VOKIETIJA

Kancleris Kurt Georg Kiesinger, kalbėdamas jauniems Krikšč. Demokratams Ludvigshafene, tvirtai pasisakė prieš savo žymiausių nepriešalius: Prancūziją ir Sovietų Sąjungą. Kreipdamasis degauliškosios Prancūzijos adresu, jis išpėjo, kad Vokietija nemananti likti tik kokių nors pastarosios vasalų ir paklusti įvairioms jos užgaidoms, ypač toms, liečiančioms Europos bendrąją rinką. Atsisukęs sovietų link, jis griežtai atmetė V. Vokietijai taikomus groteskiškus klatinimus dėl tariamų čekoslovakų kiršinimų. Jis pabrėžė, kad vokiečiai nebūsią "atpirkimo ožiais" už sovietų nesėkmes.

Tokie V. Vokietijos kanclerio pasisakymai yra gan neįprasti. Jo pirmtakui (Konrad Adenauer ir Ludwig Erhard) kiekvieną V. Vokietijos saugumą kėsini mosi atveju, ar bendrai svarbesniom problemom iškilus tuoj pat maudavo į Vašingtoną pasitaramams.

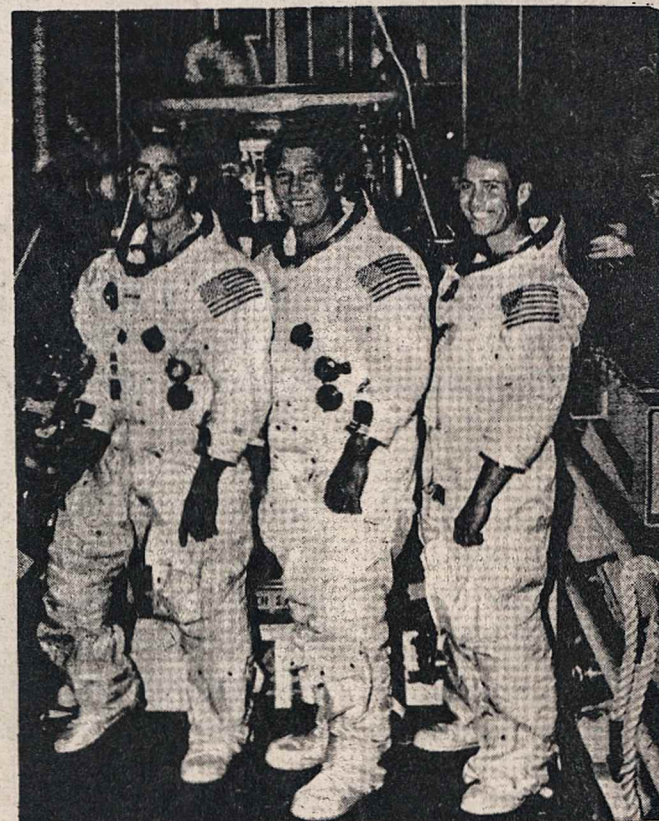
Nūdieninė Kiesinger-Brandt Vokietija, atrodo, įgauna vis didesnį savimi pasitikėjimą. Ir kodėl gi ne? Ekonominis krašto produktyvumas auga daug kam pavydėtinai gerai; apie 5.5% per metus.

Viduje; krikšč. demokratų koalicija visai tvirta. Nacių NDP partija beveik pribaižta, ką rodo ir praėjusios savaitės rinkimai Saksonijoje, kuriuose jie tesurinko vos 5.2% balsų.

Tarptautinėje arenoje, užsienio reikalų ministris Willy Brandt irgi nuolat pasireiškia kaip sumanus politikas. Dar prieš mėnesį jis pasigrožėtinai pravedė vokiečių rezoliuciją atomiškai beginklį tautų konferencijoje Ženevoje, pagal kurią buvo smerkiama prievartos principas tarptautiniuose santykiuose. Taigi, nors V. Vokietija ir tebėra keturių didžiųjų priežiūroje, ji, vis dėlto, nesirūsta likti bebalsė.

NAUJOS AUKOS MASKVOJE

Pavel M. Litvinov, fizikos fakulteto asistentas,

13 kairės: Cunningham, Schirra ir Eisele.
Apollo 7-to astronautai sėkmingai pasiekė orbitą ir žada išbūti ten 11 dienų. Nuo jų atliktų bandymų ir tyrinėjimų ordvėje, priklausys žmogaus kelionė mėnuliui.

Dr. P. Litvinovas.

ir žinomas kovotojas už sovietinės konstitucijos įgyvendinimą, suimtas ir nuteistas 5 metams į Sibirą už viešą protestą prieš sovietų okupaciją Čekoslovakijoje.

Litvinov yra Maxim Litvinovo, buvusio Stalino laikų užsienio reikalų ministro, anūkas.

Kartu yra nuteista 4 m. į Sibirą ir Larisa Daniel, kalnamojo rašytojo Yuli Daniel žmona, kuri kartu demonstravusi Maskvoje š. m. rugpjūčio 25 d.

Kitų nuteistųjų tarpe yra; Vadim Delone; jaunas poetas, literatūrinės grupės SMOG narys, "Netikėjimo baladės" autorius. Delone jau buvo kartą areštuotas sausio mėn. 1967 m. ir po 8 mėn. kalnimo buvo nuteistas 1-nų metų suspenduota bausme ir šiuo kartu jis nuteistas 2 m. 10 mėn. koncentracijos bausmės. Konstantin Babitsky, žinomas lingvistas, apie 40 metų amžiaus, anksčiau dirbęs Sovietų Mokslo Akademijoje ir Vladimir Dremliuga, 28 m. amžiaus iš Leningrado, abudu gavo po 3 metus tokios pat, kaip visi nuteistieji, bausmės.

* Graikai balsavo ir pasisakė už karškos valakienės Dr. Pijaus Grigaičio džiotos naują konstituciją - 85 metų sukakčiai paminėti. 92% "už", kai kam primenant Trumpas kalbas pasakys Dr. na sovietinius balsavimus. Grigaičio bendradarbiai ir žodį tars pats sukaktuviniukas.

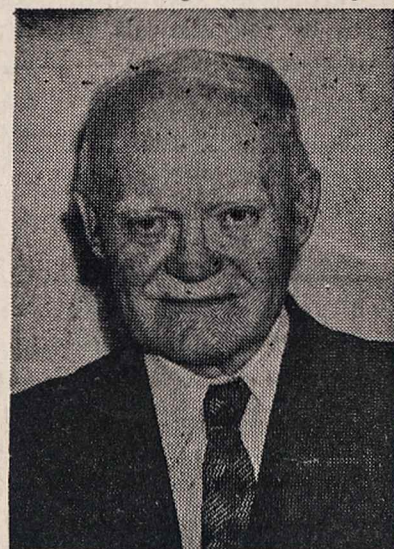
* Peru kariškių perversmas pašalino prezidento Fernando Belaunde Terry valdžią. Pats prezidentas atsидūręs Buenos Aires.

* Kanados min. pir. m. P. Trudeau išpėjo provincijas, kad net ir švietimo srityje jos prisilaikytų taupumo. Kaip žinoma, švietimas yra tiesioginė provincijų dispozicijoje. Tačiau, specialiais atvejais, švietimą subsidijuoja ir federalinė valdžia.

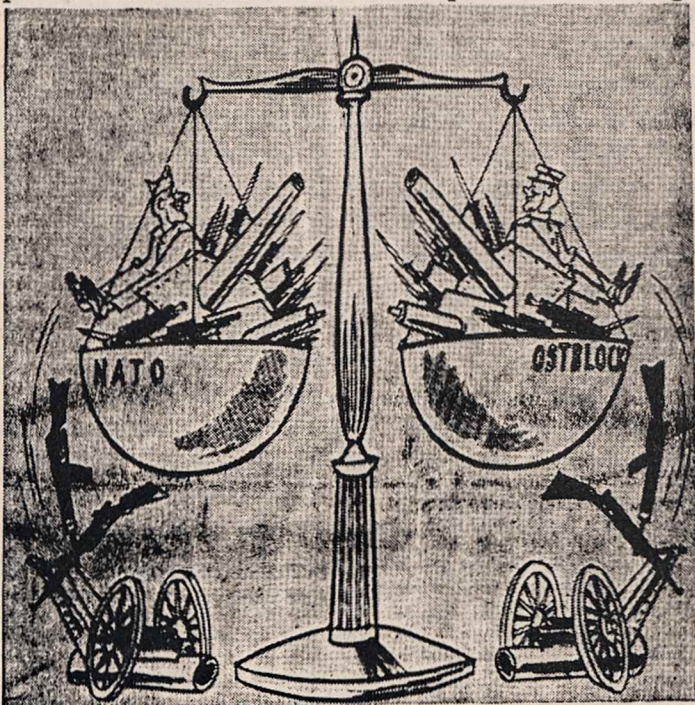
* Quebeco liberalų konvencija vienbalsiai ir entuziastingai patvirtino provincijos lyderio Jean Lesage tolimesnį vadovavimą, tuo išsklaidydama gandus, kad partijoje esą frakcijų siekiančių naujos vadovybės.

* Kanada parduos plutoniaus Prancūzijai už \$ 1,500,000.

Minėsime Dr. Grigaičio 85 metų sukaktį

Sekmadienį, spalio 20 d., 4:30 val. p. p., Sharkos restorane, esančiame 6301 W. 63rd St., bus vakarienė Dr. Pijaus Grigaičio džiotos naują konstituciją - 85 metų sukakčiai paminėti. 92% "už", kai kam primenant Trumpas kalbas pasakys Dr. na sovietinius balsavimus. Grigaičio bendradarbiai ir žodį tars pats sukaktuviniukas.

Abipusis jėgų balansavimas

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LITUANIE INDEPENDANTE
INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! For liberation of Lithuania!
Už ištikimybę Kanadai! For loyalty to Canada!

Authorized as second class mail by the Post Office
Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.
LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ CENTRO TARYBA IR
SPAUDOS BENDROVĘ "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

Redaktorius Jonas Kardelis
Administratorius Pranas Paukštaitis.
Tel. 366-6220

7722 George Street LaSalle, Montreal-- Quebec -- Canada.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:
Kanadoje\$6.00 Canada\$6.00
Amerika ir P. Amerika\$6.50 America & S. America\$6.50
Visur kitur\$7.00 Other Countries\$7.00
Atskiras numeris\$0.15 Single copy\$0.15

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba pašto ženklais)
Ilgaaliai skelbimai, susitarus, gauna iki 50% nuolaidos.

ŽYMUS SUKAKTUVININKAS

80 METŲ ERDMONUI SIMONAIČIUI

Ilgamečiui Mažosios Lietuvos Tarybos pirminkui, lietuvių Vasario 16 gimnazijos kuratorijos nariui ir Vokietijos Lietuvių Bendruomenės prezidento vicepirmininkui Erdmonui Simonaičiui š. m. spalio mėn. 30 d. sukanka 80 metų. Sukaktuvėms rengti yra sudarytas komitetas iš ponios O. Bartusevičienės, dr. P. Karvelio ir mokytojų Fr. Skėrio. Minėjimas numatytas lapkričio mėn. 2 d. (šeštadienį) 16.00 val. Hermannhof svetainėje Hemsbach apie 4 km. nuo gimnazijos. Pagrindinė sveikinimo kalbą pasakys iš Montrealio (Kanados) atvykęs "Lietuvos Pajūrio" buvęs redaktorius ir mažlietuvių didelis veikėjas Ansas Lymantas. Iškilmės bus įrašytos į magnetofono juostelę, kuri vėliau bus panaudota lietuvių radijo programoms JAV-bėse ir Kanadoje.

Visais su minėjimu susijusiais klausimais prašome kreiptis į mokytojų Fr. Skėrį gimnazijos adresu. Dovanos ir sveikinimai bus viešai įteikti. Sukaktuvininkas kiekvienam asmeniškai pasidėkos.

Simonaitis Erdmonas yra gimęs 1888 m. spalio mėn. 30 d. Speciuose, Tilžės apskr. Lankė Šilutės ir Tilžės gimnazijas, buvo Tilžėje ir Pilkalnyje vyriausias tautos sekretorius. 1912 metais įsteigė Tilžėje Lietuvių Klubą ir aktyviai veikė visose lietuvių organizacijose. Mažosios Lietuvos dalyvavo Vydūno lietuvių giedotojų chore. 1915 ligi 1918 metų kaip vokiečių kariuomenės karys išbuvo karofrontuose Galicijoje ir Prancūzijoje. Apdovanotas Geležiniu kryžiumi. 1918 metais buvo vokiečių spaudos skyriaus narys Vilniuje, kur susipažino su Lietuvos Tarybos nariais ir kitais veikėjais.

Atskyrus Klaipėdos kraštą nuo Vokietijos, persikėlė iš Tilžės į Klaipėdą. Klaipėdoje buvo Prūsų lietuvių susivienijimo reikalų vedėjas; aliantam paėmus Klaipėdos kraštą savo globon, vedė derybas su prancūzų administracija ir buvo direktorijos narys 1920. III - 1922. II. Dalyvavo 1922 metais lapkričio mėn. derybose Prancūzijos užsienio reikalų ministerijoje dėl Klaipėdos krašto atei-

Erdmonas Simonaitis

ties, ruošė su J. Budriu ir kt. veikėjais sukilimą prieš Klaipėdos krašto direktorią, kuri norėjo įkurti prolenkišką Freistaatą. 1923 metais pirminkavo sukilėlių direktoriui ir po sukilimo buvo gubernatoriaus pavaduotojas. 1924-1926 metais buvo Šilutės apskrities viršininkas. 1926 m. sausio mėn. 12 d. po įgailojimo Klaipėdos krašto statuto, pirmasis demokratiniu būdu išrinktas Krašto direktorijos pirmininkas. 1926 metais lapkričio mėn. krašto seimelio vokiečių dauguma pareiškė jam nepasitikėjimą, kad nesutiko atklausyti tėvų, ar jų vaikai privalo būti mokyklose mokomi lietuvių kalbos. Nuo 1930 m. gruodžio mėn. iki 1937 metų buvo Klaipėdos apskrities viršininku, po to apie metus Klaipėdos miesto vyriausiu burmistru. Po to vokiečių direktorijos buvo atleistas ir pasiūstas į pensiją. Buvo Klaipėdos šaulių rinktinės vicepirmininku.

1939 metais nacių Vokietijai užgrobęs Klaipėdos kraštą, paskutiniu Lietuvos traukiniu išvyko iš Klaipėdos į Kauną. 1941 metais prasidėjus Vokietijos - Sovietų Sąjungos karui, gestapininkų buvo suimtas ir išlaikytas Mauthauseno ir Dachau kacetuose iki 1945 metais balandžio mėn. 29 d. amerikiečiai jį iš čia išlaisvino.

1946 metais atnaujinus 1918 m. Tilžėje sudarytą Mažosios Lietuvos Tarybą, Fuldoje vėl buvo išrinktas jos prezidentu pirminku ir šias pareigas eina iki šios dienos. Nuo 1948 metų ligi 1968 metų (išskyrus 3 metus) buvo Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Tarybos narys, taip pat ilgametis Krašto Valdybos narys. Čia ėjo keletą metų pirminko ir vicepirmininko pareigas. Buvo VLIKo narys Reutlingene. Mažosios Lietuvos reikalais

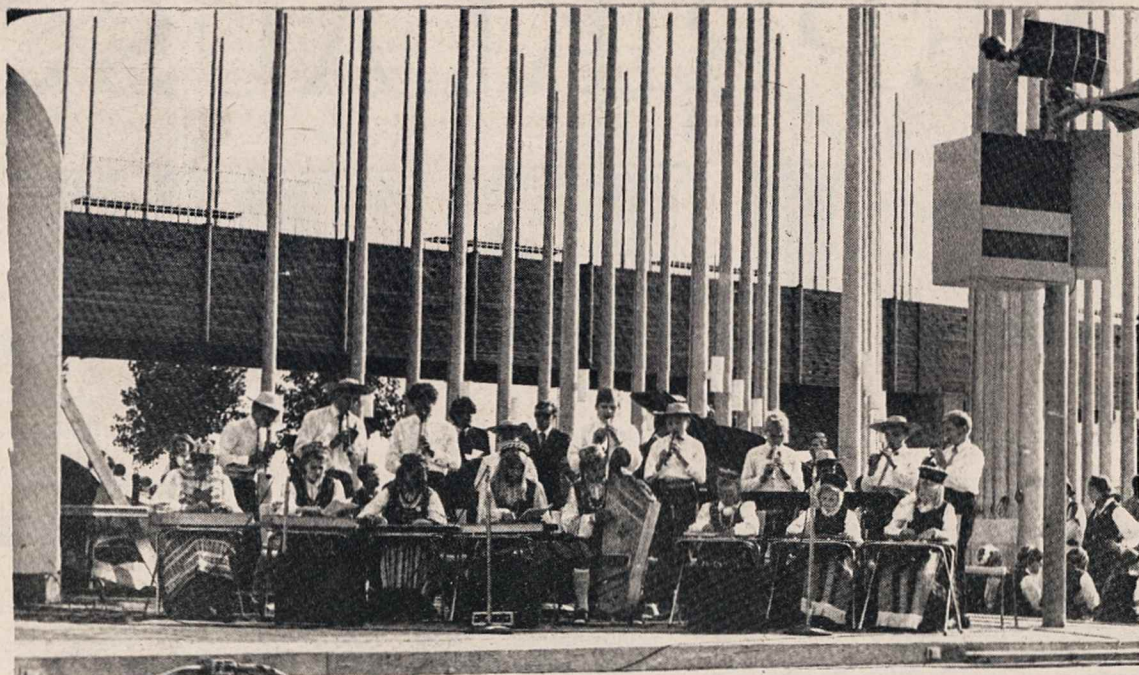
1954 metais lankėsi JAV ir Kanadoje. Šiuo metu S. yra naujos gimnazijos kuratorijos narys, kuris buvo išrinktas per paskutinį Vokietijos Krašto Tarybos sesiją š. m. balandžio mėn. pradžioje. Vieneriems metams jis išrinktas Vokietijos Krašto Tarybos prezidento vicepirmininku. Už nuopelnus lietuvių apdovanotas Gedimino ordinu, Vytauto Didžiojo ordinu ir Šaulių žvaigžde.

Ypač pažymėtinas Simonaičio vaidmuo 1923 metais sukilime gražinti Klaipėdos kraštą Lietuvai. Šiam sukilimui vadovavęs a. a. Jonas Budrys taip įvertino: "Simonaičio vaidmuo sukilime yra neeilinis. Jo atsistojimas priešą, drąsa, krašto ir žmonių pažinimas laidojo pasisekimą. Jis neišsigando grąšinimų, net savo lietuvių draugų. Drąsiai galio pareikšti, kaip ir tuomet, taip ir dabar: Nebūtų Simonaičio, nebūtų ir 1923 metų sukilimo. Nesvarbu, kad vienas kitas pritarė sukilimo minčiai; tarp patikimų savo bičiulių galėjo tai pusegariai net pagvilinti, tačiau be vietinio politinio žinomo krašto veikėjo, kuris sutiktų drąsiai stoti priešą, joks sukilimas neturėtų pasisekimo. Simonaitis buvo tas asmuo, kuris sukilimo idėjai iškilus, ne tik persiėmė ja, bet dirbo energingai, sumaniai ir drąsiai. Ruošdamas tikėję sukilimo pasisekimui ir išstėję iki galo".

Jaunesniajai kartai suktuvininkas yra pavyzdys kaip reikia kovoti už savo tautos interesus ir lietuvių išlaikymą iki giliai senatvės. Jis sujungė dalį Mažosios Lietuvos su nepriklausoma demokratine Lietuva valstybe, kurioje visi piliečiai turėjo lygias teises ir pareigas. Mes norime visi grįžti į mūsų Tėvynę, kaip tik ūkinės ir politinės sąlygos leis. Mes tvirtai tikime, kad demokratinių valstybių vyriausybės ir tų valstybių visuomenės parems mūsų visų teisingą kovą, tuo atitaisydamos tas skriaudas, kurios istorijos eigoje daug kartų teko patirti lietuvių tautai iš germanų ir slavų pusės. Visur, visame pasaulyje, kur tik yra susispietusios mūsų išsivijios organizacijos, gyvai yra budima mūsų tautos, mūsų valstybės reikalai. Tėvynėje liks, kaip kas mokėjo, kaip galėjo ir gali, kovoja dėl savo tautos laisvės, dėl savo valstybės atstatymo, dėl visų lietuviškų žemių sujungimo. Neatsilieka ir Prūsų Lietuvos mūsų tautiečiai, kurie gyvena Vakarų Vokietijoje, Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Kanadoje, Australijoje ir kitur.

Anų dienų Mažoji Lietuva su Klaipėdos uostu ir šiandien mums visiem gali būti tautiniu pavyzdžiu, nes daugiau kaip 500 metų buvome nuo savo tautos kamieno atskirti. Bet ta tautos šaka, nors ir atkirsta, nenužiuvo: vargais sielvartais laisvoma, ji leido žiedus, skleidė negestas sąmonės lapus, rūpestingai saugodama protėvių palikimą. Nei kryžiečių ordi-

Lietuvių gyvenimo reiškinių

Montrealio lietuvių jaunimo tautinių instrumentų orkestras Pabaltiečių Dienos programoje. Nuotrauka inž. J. Šablauko.

DAR APIE BALŲ DIENĄ "EXPO" TAUTŲ AIKŠTĖJE

Ši rugsėjo mėn. 7 d. atėjo lydimas abejonėmis. Visų pirma - tai oro sąlygomis. Diena prieš koncertą buvo gan lietinga. Antras - tai mūsų meninių pajėgų stiprumas, palyginant su mūsų kaimynais, kurie atvyksta su jungtinėmis jėgomis iš Toronto ir kitur.

Išaušus lemiama diena, gamta rodė gan palankų bendradarbiavimą ir žadėjo gan tinkamą orą.

2 val. po pietų, į "Expo" tautų aikštę - Place des Nations - jau ant keletos stiebų aukštai plėvėsavo trijų Baltijos broliškų tautų vėliavos, ištemptos pusėtino vėjelio. Amfiteatro aikštės šonų sėdynėse buvo jau užpildytos daugiausia Baltijos valstybių publikos. Amfiteatro plokštumoje beveik pusė aikštės buvo užimta žiūrėtojų ant nešiojamų kėdžių. Pirmoje eilėje žymieji svečiai: visų trijų valstybių konsulai, JAV konsulas, keleta Kanados parlamento narių ir kiti žymūs Baltijos valstybių ir kitų vietovių.

Programa prasideda iškilmingu pabaltijo tautų vėliavų parodu ir kitam šone estrados paskirtą vietą, grojant kiekvienos valstybės tautos himnus. Pirmiausia nužygiavo estų trejetukas - jaunuolis nešas Estijos trispalvę lydimas skaučių palydvių, toliau sekė lietuvių ir latvių.

Pastačius Lietuvos vėliavą į paskirtą vietą, prasidėjo iškilmingi aktai anglų ir prancūzų kalbomis, nušviečiantėmis kiekvienos Baltijos tautos trumpus istorinius faktus ir tragedijas. Lietuvių vardu kalbėjo Montrealio Lietuvių seimelio pirmininkas J. Lukošius.

Pagaliau prasidėjo meninės programos, pradedant lietuviškam vienetui Montrealio skautų Vyčių tautinių šokių grupę, sušokant porą tautinių šokių. Toliau sekė estų Montrealio jaunuolių grupė su tautiniais šokiais jiems patiems dainuojant liaudies daineles.

Po to seka Montrealio latvių choras vadovaujamas Vitolio su 3 dainom,

nas, nei "Tūkstantmetis Reichas", nei jo palikuonys neįstengė ir neįstengs mūsų giminių lietuviškos dvasios sunaikinti.

Fr. Sk.

o po jų Toronto latvių kolonijos jaunimas su liaudies šokiu.

Išėjus į estradą Montrealio Lietuvių Aušros Vartų chorui diriguojant Madame Roche padainavo tris dainas - Kur giria žaliuoja, - Gudavičiaus, - Vėjužėlis Vanagaičio, ir Mano Bernužėlis - Aleksio, kurios skambėjo pakankamai gerai.

Toliau sekė latvių šokėjai. Po jų išbėga garšiosios estų gimnastinių šokių mergaitės - Montrealio penketukas. Jas seka Toronto estų vyrų choristų skaitlinga vienodai apsirengusių grupė su solistu, kurie paliko nepaprastai gerą įspūdį.

Po latvių poros tautinių šokių palydimų kanklių ketvertuko, vėl seka Toronto estų mergaitės, kurios atlieka serijas nepaprastai gražių estetinių judesių. Jas seka vėl latvių vyrų choras "Junda", o po jų Montrealio lietuvių kolonijos jaunuoliai su liaudies instrumentais birbynėmis. Labai gabi vadovaujami p. Z. Lapino, atidaro savo 4 dalykų repertuarą su daina "Lietuva Brangi". Kiti trys dalykėliai - "Tiktai ne šiandien", "Kada noriu verkiu" ir "Siuntė mane močiutė" nuskambėjo puikiai. Garbė p. Z. Lapinui už jo pastangas ir sumanumą išvystant tokį meną, kuris atkreipė dėmesį kitų pasaulio tautų atstovų bei fotografų.

Jaunus lietuvių ansamblėčius instrumentalistus sekė Montrealio latvių šokėjų grupė "Aukštas" su "Perkūno" šokiu. Na, pagaliau vėl išbėga estų gimnastės. Ši kartą atlieka numerius vartodamos boles, kai anks - tyvesnius numerius atliko lankais. Na, ir nenuostabu, kad jos atstovaus Kanadą Meksikoje - tarptautinėje olimpiadoje, kaip mūsų "Gyvataras" - Euro poje.

Pagaliaus programą uždaro vėl Montrealio jungtinės meninės pajėgos - dvi šokėjų grupės, grojant jaunuolių liaudies orkestrui ir palydint Aušros Vartų chorui. Pirmiausia nuskamba Kalvelis, atliekamas visų trijų vienetų. Pasigendama choro, kuris buvo nuštatytas mikrofonu. Toliau sekė liaudies šokis "Ratelis" grojant liaudies instrumentalistams. Ir užbaigiama mūsų garšiaja "Sūbatėle". Ši kartą orkestras ir choras yra gerai suderinti ir programa baigiama didelėmis ovacijomis.

jom.

Skirstomės iš Tautų Aikštės, įvertindami kiekvienos tautinės grupės pasirodymų nuopelnus. Šioje aikštėje pernai metais koncertavo pasaulio valstybių geriausios jėgos, jų tarpe ir mūsų pažiūra Virgilijus Noreika čia traukė galingą "Tris Dienas, tris nakčiai", bet visa garbė teko Sovietų Sąjungai, net daugelis manė, kad jie rusas...

Tačiau šiame jau mes skirstimės iš šios vietos, tinkamai, nors gal ir kukliai paminėję šį brangų visoms trims Baltijos broliškam tautom 50 metų jubiliejų. Gal didžiausia gėlių puokštė tėtų estų grupėms, bet Montrealio lietuvių kolonija atlikdama viską savom pajėgom taip pat užsiplėnė aukštą vietą, daugumoj dėka mūsų priaugančių pajėgų. Garbė jiems!

D. N. Baltrukonis.

VYRIAUSIAS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS,

ryšium su įvykiais Čekoslovakijoje, rugpjūčio 21 dieną, kreipėsi į JAV, Prancūzijos, Anglijos ir Vokietijos spaudos agentūras bei didžiuosius laikraščius tokia telegrama - Eltos Informacijų pranešimu:

"Sovietų Sąjungos nuogos jėgos pavartojimas prieš Čekoslovakiją dar kartą įrodė, kad Sovietų periodiška kartojamos

deklaracijos apie taiką bei taikingą sambūrį yra niekas kita, kaip tušti ir pagaulingi žodžiai.

"Ginkluota Sovietų agresija prieš čekų-slovakų tautą yra tęsinys Sovietų Sąjungos užsimojimo pajungti visas tautas, kurios tik Sovietų karinės pajėgos pasiekia. Savo agresiją Sovietai pradėjo prieš dvidešimt aštuonerius metus užimdami Lietuvą, Latviją ir Estiją. Kremlius užgnaužė visas pagrindines tų tautų teises ir laisves. Mes liūdim patirdami, kad panašus likimas ištiks ir Čekoslovakijos tautą, jeigu laisvasis pasaulis nesiims ryžtingų ir vieningų priemonių agresijai sustabdyti ir atitaistyti ne teisę, Sovietų Sąjungos daromas jos pavergtos Europos tautos.

"Konkrečiai, Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas prašo laisvojo pasaulio vyriausybės:

1. Reikalauti Sovietų Sąjungos kariuomenės atitraukimo iš Čekoslovakijos, Lietuvos, Latvijos, Estijos, Vengrijos ir Lenkijos;

2. Nutraukti ekonominius ir diplomatinis santykius su Sovietų Sąjunga ligi ji atšauks savo karinį ir administracinį personalą iš okupuotų Rytų-Vidurio Europos valstybių ir leis joms veikti kaip laisvoms ir nepriklausomoms valstybėms.

"Mes reiškiamo savo solidarumą su Čekoslovakijos tauta ir reiškiamo Čekoslovakijai užuojautą šioje tragedijos valandoje". (Elta)

New Yorko radijo stotis WKCR rugsėjo 25 dienos vakare savaitinėje programoje "World Arena" transliavo pusvalandį trukusį pasikalbėjimą su Lietuvos ir Estijos generaliniais konsulais Anicetu Simučiu ir Ernst Jaakson. Komentatorius domėjosi jų pažūromis į Čekoslovakijos invaziją, okupaciją ir liberalizaciją. Abu konsulai papasakojo apie 1939-1941 metų įvykius pradedant Sovietų

Nukelta / 7 psl.

Palydint amžinybėn seną prietelį
inž. KAROLĮ BALČIŪNĄ,
liūdžiu kartu su jo šeima ir pažįstamais

P. Narbutas.

E. KRINGELIENEI
MIRUS,

Vyrų, Dukrų su šeima ir visus artimuosius
nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi
G. Sibitienė ir vaikai.

A.A. EMILIJAI KRINGELIENEI mirus,

Vyrui, Dukrai ir kitiems giminėms reiškiamo
užuojautą
"CROYDON" Bendradarbiai.

A. + A.

Inž. KAROLIUI BALČIŪNUI mirus,
dukrai IRENAI ŠIMONELIENEI, sūnui adv.
GERHARDUI, broliui prof. VALERIJONUI
BALČIŪNAMS ir jų šeimoms nuoširdžią
užuojautą reiškia
PLIAS Montrealio Skyriaus Kolegos.

Kun. dr. F. Jucevičius.

DABARTINĖ LIETUVA IŠ ARTI

FELIKSAS JUCEVIČIUS

Šių įspūdžių, stebėjimų bei minčių autorius yra atkreipęs į save su klišėmis visur. Ne be pagrindinių autorių dėmesio kontroversinio požiūrio straipsniais lietuviškoje spaudoje. Praėjusią vasarą jis turėjo progą aplankyti kraštus už geležinės užgolos. Čia pateikiame jo drąsiai atvirus pasisakymus, pabrėžiantis išryškinus "tarybinis" yra sinonimas žodžio keldami svarbesnias vietas. Red.

Man ne vistic, kad ten, kaip kur toli nuo mūsų, Miršta paukščiai klydžiam, Ir po žemę ant ramentų vaikšto didelė, sunki kančia

Antanas Drilinga

Varšuvoje sustojau Grand Hotel viešbutyje. Kartą jo skaitikloje radau žurnalą "La Roumaine d'Aujourd'hui". Berods, tai buvo š.m. birželio numeris. Viena straipsnyje buvo įrodinėjama, kad komunistinės Rumunijos santykiai su visais kraštais, ypač su šiais, yra labai geresni, nei su kitais. Prieš atitinkant, socialinį bei išvokdamas Lietuvon, jau buvau torin vienetą, kurio šiu dienų aplankęs Kopenhagą, Turku, pasaulis ne tik kad nepaneigia, Helsinkį ir Leningradą. Po viešbet net laiko socialinio progreso nagės Lietuvoje dar buvau Varpgrindinių veiksmu. Savo tezei suvoje, Krokuvėje, Zakopanėje, paremti jis cituoja rumunų ko-Drezdene, Rytų ir Vakarų Bernumistų partijos generalinio se-lyne, Hamburge ir Londone. kretoriaus N. Ceausesco pasisa-lymą: "Visoje savo tarptautinėje rė tokio slegiančio įspūdžio, kaip je veikloje mūsų kraštas su pa-siryzimu ir nuolatos kovoja už atrodė taip liūdnei, kaip Vilnius yra Lenino prospekte, netoli ka-tedros. Ir štai pirmoji staigme-lyje ir nesikišimo, lygybės teisė-kis metus rusams pavyko Lie-tuva nualinti ir ją paversti be-kalus principus, principus giliai spalve "tarybine" provincija. Iš Leningrado į Vilnių vykau kalbėti lietuviškai. Nemokėda-tapo mūsų laikų pagrindine pro-naktį tarptautiniu traukiniu. Jis mas nei rusiškai, nei lenkiškai, blema, viena iš esminių sąlygų eina per Daugpilį, Kuznicą ir pasijutau lingvistiniame akligat-baikos išlaikymui pasauliui."

Ketinau šį straipsnį pasiūsti naujais ir patogus. Vėliau iš ry-ty, kad ji persispausdintų vokiečio sužinojau, kad jis suprato mane, o aš jį. Kaip tai tu, o jo vertimą rusų kalba pa-gaminatas pas juos. Mat, atsidė-dovanotų "didžiojo brolio" ko-kodami už "išlaisvinimą", rytų ninkai, turiu galvoje "tarybi-nistų" partijos centro komi-vokiečiai ir vengrai turi aprū-ninami. Tiek prieš porą die-pinti Rusiją traukiniais. Kai ry-pintu būvau užbaigęs viešnagę Lie-tą pabudau, traukinys jau sto-pintu dvikalbiais tarnautojais? tuvoje, kur aš nemačiau abso-vejo Daugpilyje. Už gero pus-liučiai nieko, ką būtų galima pa-valandžio ar daugiau mes lėkė-kime. Juk "lietuviškasis" "Intu-ristas" yra rusiškojo "Inturis-rankiškumo ar nesikišimo i ki-langą matėsi spygliuoti miškai, tu tautų reikalus. Priešingai, smėlis ir šiaudinės lūšnos. Trau-lietuviškoji tikrovė visur skelbė-kyns stabtelėjo Ignalinoje, tuvis nesuikalba lietuviškai lie-tuviskame viešbutyje? Siame sarišyje pora žodžių nuo Maskvos, neturėjimą jokio šios — nedažytos ir apleistos.

Sakau atvirai, tai žeidė mano tautinę savigarbą. Argi rusai ne-duoda lietuviams net dažų vie-šiesiems pastatams nudažyti, ir tai ketvirčiui šimtmečio praėjus po karo? O gal dabartiniam "šeimininkams" rūpi, kad Lie-tuva neišsiskirtų iš "tarybinio" rojaus? Tačiau perdaug nenusi-miniau, nes guodžiau save vilti-mi, kad pamatysiu bent gražią Vilniaus geležinkelio stotį. De-ja, turėjau nusivilti. Lietuvos sostinės stotis atrodė lygiai taip liūdnei, kaip ir tos matytos pa-kelėje. Pirmą nudažytą stotį ma-čiau tik Gardine, kai po viešna-gės Lietuvoje važiauvau Varš-vo link.

Vilniaus nebuvau niekada ma-tęs, ir iš jo tikėjau daug. Juk tai Lietuvos sostinė. Jame visa Lietuvos praeitis, o taip pat ir dabartis, kiek tai liečia krašto administraciją ir kultūrinį gy-venimą. Poetai jį apdainavo, o liaudis jį apipynė legendomis. Aišku, kai iš stoties mane ve-žė tarškančiu taksu į viešbutį, tai atmosfera jau nebuvo taip palanki poetinėms nuotaikoms. Gaila, kad ji neatsirado ir vė-liau.

Kad Vilnius turi nuostabiai gražių bažnyčių, šiandien jau griuvimo stadijoje, idomių pa-statų, romantiškas gatvės ir ža-vingas apylinkės, manau, nie-kas nedrįs to paneigti. Iš toli dėmesį patraukia ir naujieji kvartalai. Tačiau bendras Vil-niaus vaizdas darė man labai sle-giantį įspūdį, taip slegiantį, jog jau trečia diena norėjau bėgti iš jo ir Lietuvos. Vilniaus visa betarpiškoji tikrovė liudija, kad Lietuva yra ne kas kita, kaip tik paprasta Rusijos provincija. Lygiai tokį įspūdį man padarė Kaunas, nors ten žmonių daugu-ma kalbėjo lietuviškai. Iš toli Vilnius, Kaunas, Lietuva yra kaip kaimas, kaip kaimas gražus, kaip kaimas skaudus prisiminimai, o gal nevienam i mitas. Iš arti Vilnius, Kaunas, Lietuva dabar yra "tarybinė" tikrovė, kurią dominuoja skur-das, baimė ir neviltis.

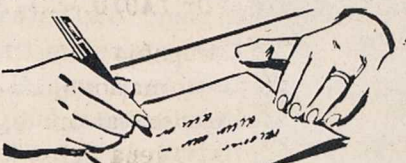
"Inturistas" apgyvendino ma-ne "Vilniaus" viešbutyje, kuris yra Lenino prospekte, netoli ka-tedros. Ir štai pirmoji staigme-lyje ir nesikišimo, lygybės teisė-kis metus rusams pavyko Lie-tuva nualinti ir ją paversti be-kalus principus, principus giliai spalve "tarybine" provincija. Iš Leningrado į Vilnių vykau kalbėti lietuviškai. Nemokėda-tapo mūsų laikų pagrindine pro-naktį tarptautiniu traukiniu. Jis mas nei rusiškai, nei lenkiškai, blema, viena iš esminių sąlygų eina per Daugpilį, Kuznicą ir pasijutau lingvistiniame akligat-baikos išlaikymui pasauliui."

Varšuvą į Berlyną. Traukinys vyje. Padėčiai gelbėti pristatė naujais ir patogus. Vėliau iš ry-ty, kad ji persispausdintų vokiečio sužinojau, kad jis suprato mane, o aš jį. Kaip tai tu, o jo vertimą rusų kalba pa-gaminatas pas juos. Mat, atsidė-dovanotų "didžiojo brolio" ko-kodami už "išlaisvinimą", rytų ninkai, turiu galvoje "tarybi-nistų" partijos centro komi-vokiečiai ir vengrai turi aprū-ninami. Tiek prieš porą die-pinti Rusiją traukiniais. Kai ry-pintu būvau užbaigęs viešnagę Lie-tą pabudau, traukinys jau sto-pintu dvikalbiais tarnautojais? tuvoje, kur aš nemačiau abso-vejo Daugpilyje. Už gero pus-liučiai nieko, ką būtų galima pa-valandžio ar daugiau mes lėkė-kime. Juk "lietuviškasis" "Intu-ristas" yra rusiškojo "Inturis-rankiškumo ar nesikišimo i ki-langą matėsi spygliuoti miškai, tu tautų reikalus. Priešingai, smėlis ir šiaudinės lūšnos. Trau-lietuviškoji tikrovė visur skelbė-kyns stabtelėjo Ignalinoje, tuvis nesuikalba lietuviškai lie-tuviskame viešbutyje? Siame sarišyje pora žodžių nuo Maskvos, neturėjimą jokio šios — nedažytos ir apleistos.

Nukelta į 7 psl.

Po dailiojo žodžio recitalio akt. A. Eretaitė priima gėles iš I. Baleišaitės ir V. Kleizos. Prie mikrofono E. Bradūnaitė programos vedėja.

JŪSŲ KALĖDINĖS SIUNTOS

PASKUTINĖS 1968 m. KALĖDINIŲ PAŠTO SIUNTŲ Į UŽJURĮ IŠSIUNTIMO DATOS

Iš Kanados į:	Paprastu paštu		Oro paštu	
	laiškai	siuntin.	laiškai	siuntin.
Britaniją	Nov 28	Nov 11	Dec 14	Dec 9
Europos žemyną	Nov 15	Oct 22	Dec 11	Dec 7
Pietų Afrikos Resp.	Oct 29	Oct 21	Dec 11	Dec 7
Indiją ir Pakistaną	Oct 12	Oct 9	Dec 11	Dec 7
Kitas užjūrio valstybes	Oct 12	Oct 7	Dec 9	Dec 6
Antigua, Bahamas, Barbados, Bermudų	Nov 18	Nov 11	Dec 12	Dec 9
Jamaiką	Nov 25	Nov 11	Dec 12	Dec 9
Trinidadą	Nov 22	Nov 15	Dec 12	Dec 9
Centrinę, Pietų Ame-riką ir kt. Vak. Indij- os valstybes	Nov 12	Nov 4	Dec 12	Dec 9
Australiją ir Nau- ją Zelandiją	Nov 1	Oct 24	Dec 12	Dec 9
Japoniją ir Hong Kong	Nov 9	Nov 1	Dec 11	Dec 7
Kitas Pacifiko valstybes	Oct 11	Oct 3	Dec 9	Dec 7

NAUJAS TARPTAUTINIS TARIFAS

Išgalioja 1968 m. lapkričio mėn. 1 d.

LAIŠKAI

PAPRASTU PAŠTU

Britaniją, Šiaurės Airiją ir kitas Britų Bendruomenės valstybes, Airiją, Prancūziją, Ispaniją, JAV - bes, jos teritorijas bei nuosavybes, į kitas Šiaurės, Vidurio ir Pietų Amerikos ir Vakarų Indijos vietas.

Kanados, laiško
tarifas:

I visus kitus kraštus: 12c pirma uncija, 7c kiekviena sek.

ORO PAŠTU

JAV - bes, jos teritorijas bei nuosavybes: 10c kiekviena unc.

Britaniją ir Šiaurės Airiją, Airiją, Europą, Bermudą, Meksiką, Vidurio ir Pietų Ameriką ir Vakarų Indiją: 15c kiekviena 1/2 uncijos.

I visus kitus kraštus: 25c kiekviena 1/2 uncijos.

NEUŽLIPINTI KALĖDINIAI SVEIKINIMAI

PAPRASTU PAŠTU

JAV - bes, jos teritorijas bei nuosavybes, į kitas Šiaurės, Vidurio ir Pietų Amerikos valstybes, Vakarų Indiją ir Ispaniją: 5c pirmos 2 uncij., 3c sekančios 2 un.

I visus kitus kraštus: 6c pirmos 2 uncij., 3c sekančios 2 un.

ORO PAŠTU

JAV - bes, jos teritorijas bei nuosavybes: 10c kiekviena unc.

Britaniją, Šiaurės Airiją, Airiją, Europą, Bermudą, Meksiką, Vidurio ir Pietų Ameriką, Vakarų Indiją: 15c kiekviena unc.

I visus kitus kraštus: 20c kiekviena unc.

STASYS GERVILAS

8.

TRYŠ NUPLĖSTOS KAUKĖS

(N. Lietuvos slaptosios policijos detektyvo pergyvenimai Vilniuje ir Vilniaus krašte 1939 - 1944 metais).

Gavęs didelį atsako-mingą paskyrimą, man buvo priskirta keli nauji vyrai - detektyvai kartais į visas gaunamas žinias žiūrėjo labai kraštai ir reikėjo juos perkalbėti - šiek tiek atšaldyti, nes nesusinormavus bendrai padėčiai yra sunkiau o-rientuotis gautuose pranešimuose bei slaptose žiniuose. Tokiais atvejais gali būti ir asmeniškai su-metinau pranešimai, rei-kėjo labai atsargiai ir ob-jektviai išsitiirti ir tik tuo-met padaryti kaltinamąjį sprendimą. Taip darydami gavdavom geras rez-ultatus ir suimtas bu-vęs kompartijos narys, čekistų bendradarbis ar-ba aktyviai dalyvavęs provokacijose prieš ge-rus žmones, suimtas ne-galėjo būti nekaltu ir jisai turėjo kaltę atpirkti. O į pranešimus ar žinias apie komjaunuolius, ma-žai kreipėm dėmesio ir

nenorėčiau tikėti, kad ir kitose Lietuvos vietose galėjo būti kitaip.

Pradėjus normaliau dirbti turėjom savo tau-tybės prityrusius V-kus ir SD vokiečių pareigūnai mums netrukdė ir jokių įsakinėjimų nedarė. Mes dirbome pagal savo nuo-žiūrą ir sena tvarka. Kar-tais SD pareigūnas atei-davo draugiškai pasikal-bėti ir, prieš progos, išger-ti arbatos ar kavos. Nes neapribotą valandų skai-čių būnant įstaigose, kai kurių skyrių vyresnieji turėjo savo įstaigoje įsi-taisę priemones kavai virti ir laikydavo maisto produktų užkandžiams.

Visos įstaigos, arba, kaip tada vadinos Apygar-dos V-kas su paruoštais dokumentais - vertimais kiekviena dieną nueidavo pas SD vyriausiąjį V-ką, kurio įstaigoje dirbo vie-nas kitas iš karininkų ir kelių puskarininkai su taip su SD-SS ženklais. Suim-tieji su ginklais ir labai gerai ištyrus juos nika-limus padarytus komu-

nistų valdymo metais ar-ba darąs nusikaltimus jau vokiečių okupacijos me-tu, surašant kaltinimui davinius su vertimu-schreibberichter buvo at-duodami SD žinion. Toks buvo potvarkis.

Vokiečių kariuomenei okupavus Vilnių ir, kaip jau minėjau, šiek tiek su-sitvarkę bei pasiruošę eiti pareigas, pirmoje ei-lėje ieškojau čekistų ir kompartijos įstaigose ar-chyvų ir dokumentų. Dalį mažesnės reikšmės su-darytų bylų ir kitokių do-kumentų radau daug ir jų visų tikrinimui užimtų daug laiko. O to laiko bu-vo toks trūkumas, kad kartais reikėjo mažiau svarbesnius reikalus at-i-dėti vėlesniam laikui.

Pirmoje eilėje nuvykęs į čekistų įstaigą ieškojau ir suradau slaptuosius kambarius ir iš rasto vaizdo susidariau nuomō-nė, kad čekistai turėję ga-na laiko ruošti ir naikinti savo slaptuose kamba-riuose visus svarbesnius poperus, filmas ir tele-foninius įrengimus ir t. t. Kampinio namo į pietų rytus antro aukšto kamba-riuje, kur buvo iš mies-to suvedžiotos slapty mi-krofonų linijos stotis vi-sai sunaikinta, palikę tik kai kurios vielų ir vinių žymės ant sienų, visas di-delis kambarys sunkiai

aprukęs dūmais ir net iš lauko pusės per langą ap-rūkusi sienos dalis. Kros-nyje poperius degino, kiek galima buvo spręsti, ke-lias dienas, sudegintų po-perių likučiais buvo už-pildyta krosnis ir dar pri-pilta didelės skardinės dėžės tame pat kambary-je. Visos didelės nedega-mos spintos ir seifai bu-vo beveik tušti užrakinti ir raktai paimti ar kur-numesti, ir turėjome ati-darinėti sugadinant jas. Tą reikėjo daryti labai at-sargiai, nes galėjo būti užtaisai sprogimui ir pan. Tik Jasinskio gt. de-tektyvų slaptime bute ge-ležinės dėžės-seifo rak-tus pristatė man vienas iš buvusių čekistų detek-tyvas žydų tautybės O., kuris pats prisistatė man maldaudamas ir pasiža-dėdamas pasakyti ką jisai žino, ką ir padarė, toliau bendradarbiauti padedant aiškinti besislapstančius čekistų detektyvus, komu-nistus ir jų bendradar-bius. Jisai gerai patarna-voms. Tasai buvęs če-kistų detektyvas dar prieš Lietuvos okupaciją begy-vendamas Kaune priklausęs komsomolo organi-zacijai, kurios slapti na-riai daugiausiai darbavo-si Mopro padalinėje ir rinko aukas visais gali-mais būdais. Komunistam okupavus Lietuvą keli iš

jų buvo priimti į čekistų slaptąją policiją ir visi naujokai paskirstyti į tam tikras grupes, keturias savaites intensyviai apmo-kami įskiepiant meilės ir pasiaukojimo komunis-tų idėjoms.

Tai buvo gražios iš-vaizdos gražiai nauagės ir prasilavinęs apie 21 m. amžiaus vyrukas, kuris kaip jisai pats sakė; su-brėsdamas dvasia ir kūnu ir jėgės į komunistų če-kistų slaptąją tarnybą. O kai gerai pažinęs komu-nistų valdžios valdymo sistemą, kuri paremta klasta, terorų ir melagys-tėmis, jisai palūžęs ir pa-sidaręs komunistų klas-tingų idėjų priešu. Po ap-mokymo detektyvo darbo jisai su trim kitais nau-jokais buvo atvežti į Vil-nių ir dar dvi dienas buvo instruktuojami čekistų centro įstaigoje Gedimi-no gt. priešais Lukiškių aikštę. Per dvi dienas jie negalėję niekur išeiti die-nos metu, o vakarais jau sutemus juos išveždavo paprastu automobiliu į miestą pasivaikščioti ar-ba užėti į kiną ar kavinę.

Trečiosios dienos va-kare jų vyresnysis čekis-tas liepęs jiems pasilimti daiktus ir su daiktais pa-si-prastu automobiliu išve-žė į miestą ir pavezioję po miestą atvežė prie Ja-sinskio gt. didelio namo,

arti čekistų vyr. būstinės, liepė po vieną eiti į tą na-mą. Įėję vidų, jų palydo-vas supažindino su rastu vyru - ir pridūrė, kad tai bus jų vyresnysis, nurodė jiems kambarį antrame aukšte nuolatiniame apsi-gyvenimui.

Tame name jie gyveno po vieną ir po du kamba-riuose - viso šeši ir vy-resnysis. Visi tarp savęs vadindavosi tik dirbtiniais pavardėmis ir už tikros pa-vardės pasisakymą galė-jo būti baudžiami kaip už paslapties išdavimą. Nors virš minimas detektyvas išdirbęs apie metus lai-ko, bet savo draugų ir vy-resniojo pavardės nesu-žinojęs. Sekdami asmenis arba vietas naudojo, pagal reikalą, įvairiausias uni-formas bei susisiekimo priemones. Jisai dirbęs detektyvo darbą, visą lai-ką galvodamas kaip išeiti iš to užsiėmimo, nes jisai labai nekenčęs savo tar-nybos ir visos komuniz-mo valdymo sistemos.

Nuodugnai jį tyrinė-jant, buvau įsitikinęs jo atsivertimą ir antikomu-nistinį nusistatymą. Virš-minimas čekistų detekty-vas išdirbęs iki čekistų ruošimasi bėgti iš Vil-niaus, žinodamas, kad jų sekijos vyresnysis labai saugo kai kurias paslap-tis, laikydamas geležinėj

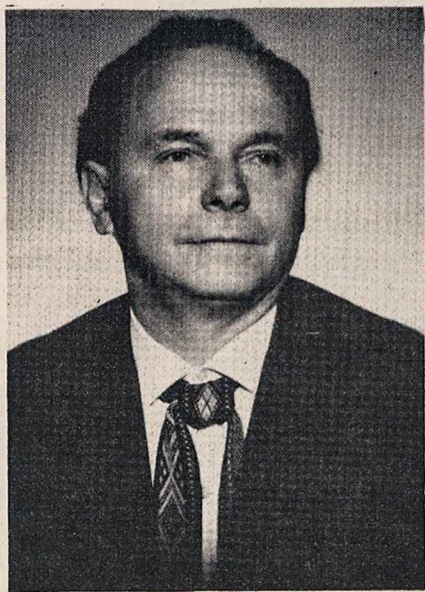
spintoj ir niekam neduo-damas nuo tos dėžės rak-tų. Kai jau gavę įsakymą visus turimus poperius deginti ir ruoštis bėgti, jisai prie geresnės pro-gos raktą pavogęs iš savo vyresniojo ir pats dingęs mieste laukdamas vokie-čių okupacijos bei tikrų lietuvių grįžtant į polici-jos tarnybas. Jisai to su-laukęs ir pasitarnavęs. Bet kai Lietuvą okupavo Nacių žmogėdros, kurie be pasigallėjimo žudė, ypač žydų tautybės žmo-nes, nieko nekaltus senius ir mažus vaikus, turėjau daug susirūpinimo dėl šio to buvusio čekisto savo noru parėjusio pas mus dirbti, bet atsiradus jam daugiau pavojaus suradau labai saugią vietą pas se-nus ūkininkus toli nuo miestų, kur jisai saugiai gyveno ir socialiai maitino-si iki pat Vokiečių ka-riuomenės pasitraukimo iš Lietuvos.

Pasitraukdamas į Vā-karus nuo komunistų če-kistų, kalbinau ir tą gerą vyruką trauktis su mu-mis, bet jisai atsisakęs pareikšdamas norą pasi-likti Lietuvoje. Vėliau su-žinojau, iš jo draugų lie-tuvių partizanų, kad kelių žuvusių partizanų tarpe buvo nužudytas ir mano brolis.

Daugiau bus.

KULTŪRINĖ KRONIKA

Kūrybinėje skulptoriaus laboratorijoje

Skulpt. S. Saulius.

Kaukės... Linksmos ir liūdnos, susimąsčiusios ir juokingos, jos pasitinka įeinančius į šį kambarį, sukeliamos nelauktas asociacijas. Rodosi, patenki į seniai pažįstamų žmonių kompaniją. Aplinkui veidai, kuriuos sutinki kasdien, bet negali jų išaugti atmintyje. Tai padaryti sugeba menininkas, nuolat ieškantis grožio arba savitumo, randantis poeziją visur ir visada. Kaip tik toks menininkas yra šio kambario šeimininkas. „Dailės“ kombinato skulptorius Stasys Saulius, žmogus su geru smalsiu žvilgsniu po tankiais nukarusiais antakiais, pragyvenęs sunkų, bet savotiškai turtingą gyvenimą, apdailinantis savo kūrinuose visa, kas žmogiska.

Cia, šlame nedideliame namelyje, niekuo nesiskiriančiame iš kitų dailių Garliavos miestelio pastatų, gimsta nauji kūriniai, vyksta nesibaigianti menininko kova su pačiu savimi. Ši kova — kūrybiniai ieškojimai. Štai nelaukta iš pirmo žvilgsnio skulptūrinė grupė. Siaurakaktis žmogaus pirmtakas su šypsena ir aistra žiūri į gražų moters kūną. O greta — mūsų dienų žmogaus akys. Jose grožio ir poezijos sutapimas, jose — himnas material. Idomūs menininko autoportretai. Netgi pačiame savyje skulptorius ieško išraiškingiausio šių dienų žmogaus, nūdienio gyvenimo atvaizdo.

Stasio Sauliaus dirbtuvė — ausis į pasaulį. Gausybė laikraščių, laikų, telegramų; atskleistos knygos, vadovėliai, išmėtyti po visą kambarį. Menininkas atidžiai seka šiuolaikinę literatūrą ir muziką, domisi aktualiausiomis problemomis. Tačiau svarbiausia jam — šiuolaikinio jaunimo kelias. Menininkas stebi, kaip auga jauni talentai dailėje, pergyvena dėl jų, kas sutapatina tikrąjį didelį meną su amatininkišku, kūrybinius ieškojimus su madingu malvymusi.

Menininkas nepaprastai įvalrialytis. Zinių literatūros, poezijos srityje jam daug kas gali pavydėti. Stasys Saulius turi turtingą biblioteką, kur galima rasti tokias retas knygas, kaip beveik 100 metų senumo „Sovremenko“ kompleksas.

Turi jis ir mazytę silpnę. Didelė karvelė, voljerai žvėreliams išduoda jį esant didelį gamtos mylėtoją. Saulius išties valandą gali pasakoti apie vieno ar kito paukščio, žvėrelio elgesį, žavėtis neįprastu pavasario žydinčių medžių kaleidoskopu, saulėtekio ausromis. Jis sako, jog tik glaudus bendravimas su gamta iš tikrųjų praturtina menininką, padeda jam greičiau rasti teisingus kelius ir sprendimus, ugdo gerą skonį, žmogiškumą ir švelnumą.

A. NAGIBINAS

Dvi detalės skulptoriaus darbu: kairėje "Tėviškėle mano" ir dešinėje - "Sielvartas".

TAUTŲ KAPINYNAS SIBIRO TUNDROJE -

H. Tautvaišienės, išleistas prieš 6 metus, greitai buvo išparduotas. Daug kas pageldavo, kad tas Kapinynas būtų išverstas ir išleistas anglų kalboje. Vienas stiprus visuomenininkas kėlė mintį, kad dar papildžius faktais — padaryti anglų kalboje filmą ir tuo būdu tuos komunistų žiaurumus įamžinti.

Daugumos pageidavimai išsipildė. ALSS Lite-ratūros Fondas tą knygą išleido anglų kalboje, tuo pačiu pavadinimu: The Cemetery of Nations in the Siberian Tundra. Reikėjo informuoti apie tuos 20-jo amžiaus žiaurumus pasauliui, dėl to knyga išėjo angliškai kalbančiam. Dabar ją reikia tik išplatinti tarp angliškai kalbančių. Gerai būtų, kad ir lietuvių knygyne ta knyga užsiliktų mūsų jaunajai kartai, kuri jau sunkiai skaito lietuvių spaudą. Taigi, knygą turėti anglų kalboje bus naudinga turėti ir lietuviui.

Knygos platinimui tarp švietimaučių, turėtų ypatingą dėmesį atkreipti mūsų organizacijos (Krašto taryba ir jos apylinkių valdybos), kurios įvairiomis progomis susitinka su angliškai "šviesuomene". Chicagoje jau yra

organizacijų pirkusių iš-do pinigais net po 200 egzempliorių, išsiuntinėję mui kultūrininkams, politikams, dvasiškiams ir kitiems. Knyga kišeninio formato, 112 puslapių. Kaina \$1.75. Siunčiama ir paštu. Pirkimo ar platinimo reikalais prašau kreiptis: J. Novog, 87 Windemere Ave. Toronto 3, Ont.

PAKELTA PROFESORE

Dr. Birutė Cipliauskaitė, dėstanti ispanų literatūrą Wisconsin universitete, Madison, Wisc., šių metų vasarą buvo pakelta į "full professor".

Birutė Cipliauskaitė magistro laipsnį yra gavusi Universite de Montreal 1956 m. ir Ph.D. Bryn Mawr College, Pa. 1960 m. Be straipsnių įvairiuose ispanistikos žurnaluose, yra išleidusi dvi knygas: La Soledad y la Poesia Espanola Contemporanea (Madrid, 1962, 347 psl.) ir El Poeta y la Poesia (Madrid, 1966, 502 psl.). Šiais metais jai buvo skirta Guggenheim stipendija, kuria pasinaudodama, dabar Ispanijoje ruošia poeto Luis de Gongora kritišką sonetų leidinį. 1966-70 m. pakviesta dėstyti seminarą Toulouse universitete per Prancūzijos Švietimo Ministerijos organizuojamą "echange culturel".

TREJOS DEVYNERIOS

VEDA DR. GUMBAS

DRAMBLYS ĮDOMESNIS

A. Einšteina, pirmą kartą buvusį Niujorke, vežiojo po miestą automobiliu, ant kurio buvo didžiulis transparentas: „Tai yra garsusis profesorius Einšteinas“. Ore skraidė lėktuvas, o nuo šaligatvių į pravažiuojančius buvo metomos gėlės ir serpantinai.

— Kaip tau visa tai atrodo, Albertai? — tyllai ir susijaudinusi klausė Einšteina žmona.

— Visiškai kaip Barmeno cirkas, — atsakė Einšteinas. — Žiūrėti į dramblį ar žirafą, tikriausiai, būtų kur kas įdomiau, negu į seną profesorių.

Nuraminimas

— Tėveli, gali apsidžiaugti.

— Kodėl?

— Tau nereikės pirkti naujų knygų, nes aš pasilikau antriems metams toj pačioj klasėj.

Netikėtus užklausimus mūsų "pozangijų" lietuvi Pirėnų, kuris nuvykęs su ekskursija Lietuvon, ... Pst... Gal norėtumėte pamatyti ir sovietinių aukų kapinynus? ... Ne, ne nei Mes, delegatai, atvykome pasipiktinti ir pasibaurėti tik fašistiniais kapinynais...

27.

VINCAS MYKOLAITIS SUKILĖLIAI PUTINAS

XVI

Sergantį Mackevičių paguldė švarioje kaimiečio seklytėlėje, saugioje vietoje, toliau nuo didesnių kelių. Seimininkai jį pažino, nors paūgėjusi juoda barzda ir apranga pakeitė jo išvaizdą. Šio kaimo žmonės lengvai pasiekdavo Paberžę ir Survilaiškį, girdėdavo Mackevičiaus pamokslus, o ir jis pats ne kartą yra apvažinėjęs šį kraštą savo vežimelyje. Žinojo žmonės, kad jį prieš keletą savaitių išėjo su sukilėliais į mišką.

Steponas, palikdamas Mackevičių šeimininkų globai, įgrasino neskleisti žinios apie ligonį ir sudrausti tuos, kurie apie jį sužinos. Seimininkė, sumani moteris, tuoj ėmėsi jį gydyti. Davė jam liepžiedžių arbatos, šiltai apklostė. Rytojaus rytą ligonis pasijuto geriau. Kitą dieną atlankė jį Dimša.

Pavojaus nėra, — pareiškė, apžiūrėjęs ligonį. Persalai, kunige, gulėdamas naktį ant žemės. Galėjai apsigulti plačių uždegimu. Laimingai to išvengai. Duosiu vaistų nuo drugio ir kosulio. Po savaitės būsi sveikas ir galėsi grįžti į savo vietą.

Nusiminė Mackevičius, kad net po savaitės, ir vienas sau manė grįšias po dviejų trijų dienų.

Tačiau po dviejų dienų netikėtai atlankė jį Malvina. Apie jo ligą pranešė jai Dimša, nuo kurio įžvalgaus smalsumo nepavyko jai nuslėpti savo jausmų Mackevičiui. Dimša papasakojo jai apie mūšį prie Lenčių kaimo, netoli Sušvės, ir ta žinia labiau paskatino ją atlankyti apsigulusį mūšio dalyvį ir vadą.

Malvinos atsilankymas pripildė Mackevičiaus širdį paguodos bei dėkingumo. Jam buvo miela pajusti, kad pavojaus valandomis jis nesąs vienas, kad kiekvieną jo žingsnį savo mintim ir jausmais seka moteris, pasiryžusi jam padėti ar bent visa širdimi jį užjausti, jam pritarti.

Ir dabar, be įprasto tokioms atvejais pokalbio apie įvykius, apie sveikatą, jis galėjo, turėjo kam atskleisti, kas labiausiai jį kankino. Nustelbęs savyje savo išdidumą, uždarumą ir kietą kario šurkštumą, jis nuosirdžiai, tyliu balsu jai kalbėjo:

— Ak, Malvina! Aš išgyvenau daug sielvarto ir rūpesčių nuo tos dienos, kada tave pažinau ir sužinojau apie tavo jausmus. Neseniai aš patyriau naujų nerimastų. Susirėmus su maskoliais, jau žuvo keletas mano vyrų. Dar daugiau pabėgo. Mūsų aš nuždžiau maskolius. Tai kas, kad jis priešas, jis toks pat žmogus, kaip ir mes visi. Niekuo nekaltas. Juk tai baisu, Malvina! Ir štai dabar liga. Koks iš manęs vadas! Suvedžiojau aš savo žmones, pamečiau. Gal jie keikia mane, gal tyčiojasi iš manęs... Dieve, kokia nelaimė!..

Taip jis skundėsi jai, akylai sekdamas jos veido išraišką, norėdamas įspėti jos mintis. Ji klausė, kaip jo skundų su dėmesiu, su užuojauta, su slėpiama širdgėla. Klausė, stengdamasi atrinkti, kas yra tikra jo žodžiuose, o kas vien liguisto jo būsenos, o gal ir kažkokio asketiško niekinimosi padarinys. Jau ji yra

girdėjusi iš jo nusiskundimų bei abejonių, kuriomis jis pats netikėjo, o norėjo vien išgauti iš jos to savo netikėjimo patvirtinimą. Tada ji galėjo būti griežta, atvara.

Tačiau dabar ji matė lovoj gulintį ligonį. Barzda apžėlę žandikauliai, išblyškę, įdubę skruostai, nesveikomis ugnelėmis blizgą akys, susitarę, ant kaktos uždrėbę juodi plaukai, greitas kvėpavimas ir tos neramios, orą graibstančios rankos, — ak, kaip jai buvo skaudu visa tai matyti ir jausti savo negalią jam padėti!

Iš Mackevičiaus žodžių ir visos jo būsenos ji suvokė, kad jis dar tebesvyruoja lemiamoj savo gyvenimo riboj, išgyvena kaip ir kokią savo būties krizę, gal būtų, jau paskutinę. Tik išgyvenęs visa tai, pasveikęs, jis pasidarys tikras kovotojas ir tikras kovotojų vadas — nebesvyruojantis, kietas, be atodairos pasitikįs savimi ir savo sielvartais išgyta tiesa.

Ir ji ėmė ne jį guosti, bet svarstyti ramiai jo nuogastavimus, nusivylimą, abejones bei jo priežastis. Taip, baisu, kad žuva žmonės, baisu, kad jis sava ranka užmušė maskoliuką, biauru, kad atsiranda dezerterų jo vyrų tarpe. Tačiau tai neišvengiama ir reikia su tuo sutikti, nors ir suspausta širdimi.

Ji kalbėjo, o jis klausė, su malonumu rasdamas jos žodžiuose savo paties minčių atgarsius. Tai, kad ji griovė jo abejones bei nuogastavimus jo paties argumentais, darė tuos argumentus juo labiau įtikinamus.

— Tu pats dažnai netiki tuo, ką sakai, — kalbėjo Malvina, baigdama tą pašnekęs. — Tokiais atvejais tu žinai, kad nesi teisus. Tai kam tu save nuodiji savo paties prasimanymais apskaitinimais? Nepaisydamas nieko, būk tuo, kas esi.

Kai Malvina išėjo, jis ilgai gulėjo užsimerkęs, nejudėdamas ir nieko negalvodamas. Jis jautėsi ramus, kaip žmogus, atlikęs sunkų žygį, nusimėgęs vingiuosią jį naštą. Viskas liko praeity, persirgta ligoj. Dabar reikia kuo greičiausiai pasveikti ir vėl stoti į dėjo nuobodžios dienos. Grįžtant sveikatai, jis vis labiau nerimastauja. Jis pasiilgsta savo vyrų, jis pats pamatyti, kas ten darosi. Visokių minčių kyla su ir kančia. Pamažu jie pasislenka tolyn, yra ir virsų galvoje. Mažėja jo būrys? Tegu sau! Jau ir anksčiau jam kildavo įtarimas, kad daugelis iš šitų vyrų — atėjusiųjų pas jį iš šiltų pirklių ir tėvų globos, gerai sveikstas. Karštis nebevargino, diegliai krūtinėje nenenusivokiančių apie sukilimo reikalą ir nenumanant besikartoj, jis pakildavo iš lovos, išeidavo pasidėti čiu, kas jį laukia, išvermingi kovotojai, greičiausiai, nesamprotavo ir jokių paralelių bei palyginimų nesusilėmė, kurie jį atlankydavo. Jo buvimas kaime Mackevičius svajoja, kad jis papildys savo būrį, ginkskatinimą, kaip ir kokią pusiau sąmoningą kylantį jį — jau pasidarė žinomas plačiau, ir tai kėlė nerimastį lams žvangant, iš žmonių, kurie matys sukilėlių varme ryžtą kovoti, veikti, iš tamsaus chaotiško gyvenimo, nenusigąs nemigų nei alkio, nebykšdamas žiūrės mo formuoti naujus pavidalus, kurti naujos buities

Artimiausiomis dienomis jis pasijuto iš tiesų kū, atėjusiųjų pas jį iš šiltų pirklių ir tėvų globos, gerai sveikstas. Karštis nebevargino, diegliai krūtinėje nenenusivokiančių apie sukilimo reikalą ir nenumanant besikartoj, jis pakildavo iš lovos, išeidavo pasidėti čiu, kas jį laukia, išvermingi kovotojai, greičiausiai, nesamprotavo ir jokių paralelių bei palyginimų nesusilėmė, kurie jį atlankydavo. Jo buvimas kaime Mackevičius svajoja, kad jis papildys savo būrį, ginkskatinimą, kaip ir kokią pusiau sąmoningą kylantį jį — jau pasidarė žinomas plačiau, ir tai kėlė nerimastį lams žvangant, iš žmonių, kurie matys sukilėlių varme ryžtą kovoti, veikti, iš tamsaus chaotiško gyvenimo, nenusigąs nemigų nei alkio, nebykšdamas žiūrės mo formuoti naujus pavidalus, kurti naujos buities

Vieną dieną atlankė jį Steponas su Dimša. Dakta-rėlis, jį apžiūrėjęs, atrodė patenkintas jo būseną, ta-bobelių ir kampininkų lūšnų, o jei ateis iš turtingo, čiau patarė dar keletą dienų čia pabūti ir sustiprėti. Jis papasakojo, Kėdainiuose girdėjęs gandų, kad išsiryžę kariatai. Dabartinius sutelkę aplink jį svajonę, taip ir buvo. Mackevičius veržė veržėsi į savo būrį. Londono išplaukęs laivas su ginklais ir savanoriais gar-sas, noras pasirodyti pranašesniais už kitus, o bū-tą patį vakarą jis įsakė vyrams išsirikiuoti. Jų buvo padėti Lietuvos sukilėliams. Jam vadovaująs narsus šimuosius sutelks širdyje rusenanti neteisybės, skriaubelėkė pusė. Petras Balsys, Venckų Adomas, Noreika, pulkininkas Lapinskis, kariavęs Kaukaze drauge su dos neapykanta, nerimastis, sielos alksis, šviesesnės Jankauskų Kazys ir kiti iš sąmoningųjų su gėda ir baime laukė, ką pasakys Mackevičius. Tačiau jis

— Dėkui, vyrai, kad pasilikote. Mes vėl savo ei-les papildysime ir dar pakariausime. Bailingi ir lepūnų ir lepintis, glostomas saulės spindulių ir vos jaučia-mums nereikia. Lietuvos žemėje yra nemaža ir nar-mos šilto vėjelio srovės. Gražu pažiūrėti, kaip brinks-sių vyrų. Su Mackevičiumi visiems pasidarė ramiau ir dra-pirmoji žolė, o darželyje ima žaliuoti saulutės ir rū-siau. O paskui tegu ir su dalgiais. Mackevičius svajoja, kad tos.

taip jam prasimušus ligi Palangos. Su savo vyrais jis įstengtų tai padaryti.

Tačiau Steponas atnešė blogų žinių. Bloga su jo vyrais. Nesugyvena jie su Kolyškos ir Kušleikos šlektomis. Nieka juos šlektos ir sukilimo tikslą kitaip supranta.

— Kolyška ir Kušleika geri vyrai, ir kiemionių reikalus jie supranta, ir bežemių supranta. Tačiau jų būriuose yra šlektų su honoru, pasipūtusių. Ką jiems ten muzikali! Jie vieni, sako, iškovosią laisvę Žečpospolitai nuo jūrų ligi jūrų. Su seimais, seimeliais, su bajoriškoms privilegijomis. O blogiausia tai dvarininkaičiai. Ir jie spiečiasi aplink Kolyšką, Kušleiką, Dluską. Tie tai svajoja beveik baudžiavą grąžinti būsimojai Žečpospolitoj. Geriausiu atveju užkimšti mu-žikams gerkles tais trimis margais!

Susirūpinęs klausė ne tik Mackevičius, bet ir Dimša Stepono žodžių. Dimša — pats šlektas, tačiau dvarininkų nekencia ir šlektiškoms pretenzijoms seniai jau nusikratęs. Jis žino, kad daug yra tokių, kaip jis, tačiau atsiranda, matai, ir kitokių. Ką ir besakyti apie dvarininkaičius-ponaičius! Ko gero, pražudys jie sukilimo reikalą, atgręšė liaudį.

Tačiau tai dar ne viskas. Steponas abejojo, ar sa-kyti ligoniui patį blogiausią. Iškalbėjęs pasako:

— Kunige, neslėpsiu nuo tavęs, kad mūsų būrys tirptų tirpta. Dezertyrų daugėja. Vieni nekencia šlektų, dvarininkaičių, kitiems įkyrėjo sunkus gyvenimas, vargas, šaltos naktys, alksis. Greičiau sveiki ir grįžti. Kitaip paliks mažą saujelę. Beje, girdėjau šnekan-t, kad kai tu grįši, bus tokių, kurie taip pat grįš atgal.

Dimša priešinosi. Kunigui reikia pirmiausia gerai pasveikti ir atsigauti. Paskui viskas susitvarkys sa-vaime. Jie du išvyko. Steponas ketino vėl atsilankyti ateinančią savaitę.

Sveikstamiam, stiprėjančiam Mackevičiui prasi-dėjo nuobodžios dienos. Grįžtant sveikatai, jis vis la-biau nerimastauja. Jis pasiilgsta savo vyrų, jis pats pamatyti, kas ten darosi. Visokių minčių kyla su ir kančia. Pamažu jie pasislenka tolyn, yra ir virsų galvoje. Mažėja jo būrys? Tegu sau! Jau ir anksčiau jam kildavo įtarimas, kad daugelis iš šitų vyrų — atėjusiųjų pas jį iš šiltų pirklių ir tėvų globos, gerai

— Žiūrėdamas į tą saulėlydžio dangų, Mackevičius Po kelių dienų vėl atsilankė Steponas su viltimi, kad ligonis bus jau pasveikęs ir sustiprėjęs. Iš tiesų jis jautė kaip ir kokią įkvėpimą, pa-skatinimą, kaip ir kokią pusiau sąmoningą kylantį ja-me ryžtą kovoti, veikti, iš tamsaus chaotiško gyveni-mo formuoti naujus pavidalus, kurti naujos buities iš apraiškas.

Po kelių dienų vėl atsilankė Steponas su viltimi, kad ligonis bus jau pasveikęs ir sustiprėjęs. Iš tiesų jis jautė kaip ir kokią įkvėpimą, pa-skatinimą, kaip ir kokią pusiau sąmoningą kylantį ja-me ryžtą kovoti, veikti, iš tamsaus chaotiško gyveni-mo formuoti naujus pavidalus, kurti naujos buities iš apraiškas.

— Dėkui, vyrai, kad pasilikote. Mes vėl savo ei-les papildysime ir dar pakariausime. Bailingi ir lepūnų ir lepintis, glostomas saulės spindulių ir vos jaučia-mums nereikia. Lietuvos žemėje yra nemaža ir nar-mos šilto vėjelio srovės. Gražu pažiūrėti, kaip brinks-sių vyrų. Su Mackevičiumi visiems pasidarė ramiau ir dra-pirmoji žolė, o darželyje ima žaliuoti saulutės ir rū-siau. O paskui tegu ir su dalgiais. Mackevičius svajoja, kad tos.

Daugiau bus.

Petras Butėnas.

DĖL ETNOGRAFINIO ŽEMĖLAPIO

Be to, pravartu žinoti, kad net ir tos 18 sričių yra nevienodų paskirties, tūrio ir reikšmės. Koreikia ekspansyvosios politikos Maskvos dirbtiniam "slaviniam mokslui", tas visiškai netinka tikroms ir gerai žinomoms bei pažįstamoms aisčių-baltų etnografijai ir istorijai.

NĖRA

Tame žemėlapyje šių tiek svarbių mūsų sričių:

PIETUOSE

Kulmo "kalno" didelės prūsų srities Vyslos žemupio didžiojoje kilpoje ir tai, kas nuo jos, taigi nuo vyslinės Dravantos upės rytus ir nuo Lubavos, Sasnos bei Galindos sričių į pietus;

Lubavos, vok. Loebau "Leipavos-Liepavos" srities Dravantos augščiau didžiojoje kilpoje;

RYTUOSE

Ploto nuo Dauguvos į pietus kiaurai ligi Jotvos - S duvos, tam plotui neįinantį rytus, nors vietomis, pvz. padauguviniui ir minskiniui pleištu, rytiniai slavai migrudami jau skerdavos į vakarus, taigi gilyn į lietuvių tautos žemę;

ŠIAURĖJE

Padauguvio ir uždauguvio; Dabartinėje Latvijos valstybėje sričių; Sėlos, Žiemgalos ir Kuršo bent vidurinės ir ypač pietinės juostos;

VAKARUOSE

Vyslos-Nagoto-Danciogo (-Prūsų!) įlankos trikampio su Aismarių kopų juosta, arba Aismarių Užmarių;

Unsatrapio sričių, kur paalniais stovėjo eilė prūsų - lietuvių pilių prieš Vokiečių teutonų - kryžiuočių ordino okupaciją;

Pomerzanijos prūsų bent žiemryčių šono Laubenburgo ir Olivos apylinkėse;

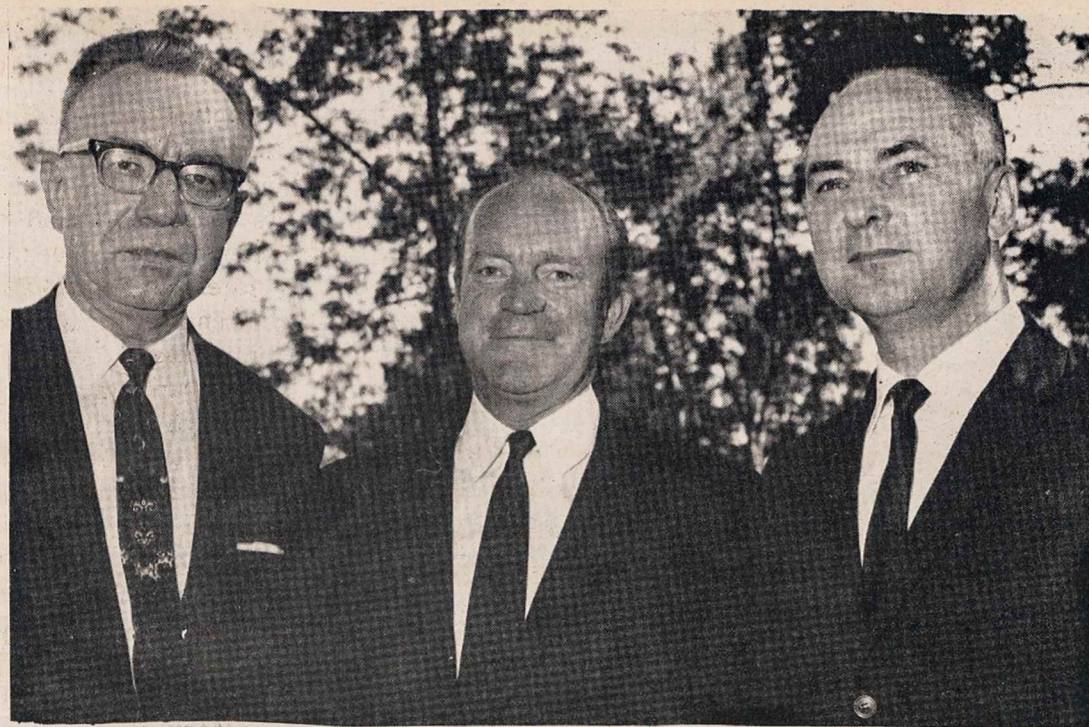
Ir dar keletas sričių. Taigi, žemėlapyje dar trūksta bent kelių lietuvių sričių ir sričių.

RYTŲ GALINDAI

Tada tebebuvo gyvi net ir kalbiškai volginės Oskos vidurinio kairio šiaurinio šono įtakų Naros ir Protvos paupiais ir kur kas dar plačiau. O žemėlapyje jų nėra.

VISOS SRITYS.

Žemėlapyje skelbtos ir neskelbtos, turi nustatyti tikruosius lietuviškus baltiškus vardus, ko nepadarė tas Lietuvos TSR istorijos istorinis žemėlapis, tam reikalui kalbi-

LVL Varpininkų suvažiavimo proga, iš kairės: J. Daugėla, LVLS-gos pirm., dr. K.J. Valiūnas, Vliko pirm., dr. K. Karvelis.

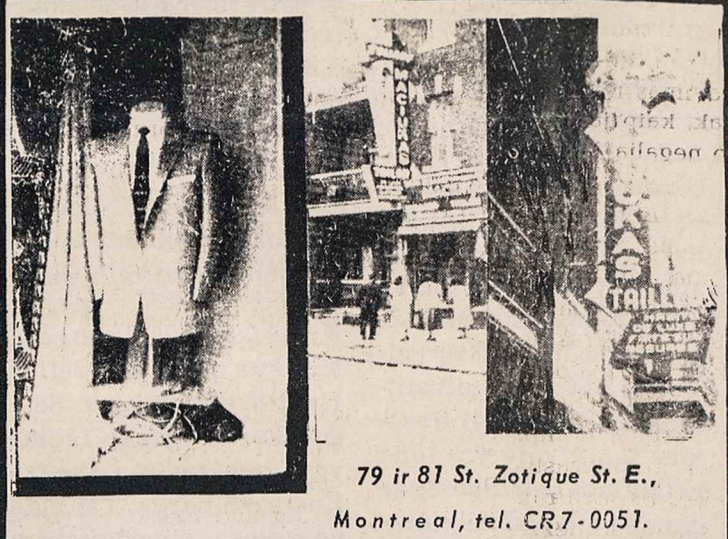
nį mišinį pavartodamas, greičiausia, Maskvos okupacinei cenzūrai įsikišus.

SRITIS

Ir jų ribas reikia sugretinti su apščiiai esamų istorinių žemėlapių žemėlapių nužymėtomis sritimis ir jų ribomis, pravartu palyginti, naujai peraiškinti ir sugrupuoti jų etninėmis bei politinėmis reikšmėmis ir paskirtimis. Be šitokio darbo reikalingi ir ypač etnika nesuderinti ir net nepritaips prie istorijos, o įsismaginę rašinėtojai, kaip rašinėję, rašinė, kaip pakliuvo.

VISOS

Baltų žemės pusės, pe-

79 ir 81 St. Zotique St. E., Montreal, tel. CR 7-0051.

Telefonas 768-6679

WINDSOR

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.

Valome visokius drabužius ir kitą Jūsų namų apyvoką. Savininkai: A. Keršys, P. Petulis, P. Keršulis, A. Greibus. 1205 CHURCH Ave., Verdun, Montreal.

Universal Cleaners & Tailors

• Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius.
• Siuvu naujus pagal užsakymus vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes.
• Aukštos kokybės medžiagos.
239 FOURTH AVENUE B. KIRSTUKAS (at Wellington St.) Tel. 769-2941

Tony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVES MAŽAMECIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS

1920 Frontenac St. Montreal, P.Q.

T. Laurinaitis

ME 7-6727

DE LUXE CLEANERS

Sav. P. RUTKAUSKAS Lachine.
117-6th Avenue,

BELLAZZI - LAMY, INC.

DO 6-6941 7682 Champlain Blvd. Ville Lasalle.

Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai. Insuliacija, Ten-Test, Masonite, statybinis popieris.

riferijos yra žemėlapyje "atviros", neužbaigtos ar etniškai bei politiškai administraciškai nutrukusios. Žemėlapyje šitokie apkarpymai arba paliktieji pastirumai yra tik atmigravusių slavų ir Vokiečių ordinų naudai, - ir tai ne slavų ir ne germanų, bet aisčių-baltų žemėje.

GERAI

Būtų, kad mūsų atsakingosios įstaigos ir atskiri žmonės, turį pvz. senesniųjų žemėlapių net puikias kolekcijas, kad jos bergždžiai nesutruktų nepajudintos, - jas pravėdintų: kad jų savininkai paruoštų visokių laikų žemėlapius etnikos ir istorijos reikalams, juos apginkluotų plačiais, pilnais ir gerais bei nedviprasmiškais paaiškinimais - tyrinėjimais, o koks lietuvių patriotų laikraštis ar žurnalas bent šiais paskelbtais Laisvės Kovos Metais, nepasigailėdamas vietos, viską reikiamai išspausdintų. Tuo būdu bent kar-

tą viskas baigtų iškilti į dienos šviesą, ir atsikleisėtų reikiama etninė ir istorinė tiesa. Bet, žinoma, reiktų kalbėti, rašyti tik visuotinai, suprastai, suprantamai ir griežtomis paskirties kategorijomis bei sutartiniais įvardais, nes kitaip, kaip nuolat matyti, nė galo nebūs.

Senoviniai ir net visi žemėlapiai, liečią baltų žemę ir jos kaimynystes, daug "paslapčių" savyje turi, kurių dar neužsimėtume sužinoti ir paskelbti. Pvz. LE-oje apie tai beveik nieko nėra.

Tik po to visko imtų lemčiau išdegti ir a) Lietuvos etnografinių ribų bei b) atsikūrusios Lietuvos valstybės etnografinių sienų žemėlapiai. Gi pastarasis "b" žemėlapis gali patogiai remtis Lietuvos etnografinių ribų žemėlapiu "a", ir niekaip ne antraip. Tam išeinamoji gairė tegali būti visa baltų ir lietuvių žemė, o ne kokios senovinės ar vakarykštės visų trijų "didžiųjų" kaimynų pasikartojusios ir, žiūrėk, dar

pasikartojusios okupacijos ir aneksijos.

Vlikas yra nepriklausomos Lietuvos valstybės atstovybė, tikusiai pradėjęs savo paskirties darbą dar savojoje Tėvyne, tą darbą tebedirbantis ir teisingai nusistatęs ištesėti ligi Lietuvos valstybės laisvės ir nepriklausomybės dienų sugrįžimo. Jei taip nelemtai klostosi su žemėlapių projektais, tai tebelieka vienas kelias: mūsų Vlikas turėtų paimti iniciatyvą savo žinion, kad pirmučiausia būtų paruoštas vien mokslinio pagrindo (taigi vadinamai nepolitis) Lietuvos etnografinių ribų žemėlapis.

Šitoks žemėlapis pasakui būtų natūralus ir teisingas pagrindas paruošti ir 1918. II. 16 metais atsikūrusios Lietuvos valstybės respublikos etnografinių sienų žemėlapiui.

Šiedu žemėlapiai yra vienodai svarbūs ir reikalingi įvairioms mūsų ir pasaulio įstaigoms ir reikalams. Jiedu sugretinti kiekvienam parodytų tikrąją amžių būklę ligi dabarties baltų teritorijoje ir Lietuvos etnografinės ribos, arba lietuvių tautos plote, kuriuose yra ir atsikūrusios Lietuvos valstybės respublikos sienos.

1968 m. IX. 18.

DAIL. ANASTAZIJĄ IR ANTANĄ TAMOŠAIČIUS 20-ties metų Kanadon atvykimo proga, sveikino pereitą šeštadienį jų draugai ir bičiuliai iš Montreallio. Sveikinti atvyko: dr. Lukoševičius, dr. H. Nagys, dr. Tanner, p. Jonynas ir p. Andruškevičiai su šeimomis.

Graziam orui esant buvo pasivaikščiota, pailkuota ir paviešėta. Pasakyta keletas kalbų ir iškelta dailininkų nuopelnai lietuvių liaudies menui, kultūrai ir kūrybiniam menui.

Vakare, prie pat namų papėdės, sukaktuvėm prisiminti, montreališkai pasodino šermukšnio medelį, pasveikino jubilatus ir palinkėjo ilgiausių ir gražiausių metų.

Sekantį sekmadienį pp. Tamošaičius aplankė Queens (Kingstono) universiteto, inžinerijos fakulteto profesorius Stintson su šeima. Malonūs ir įdomūs aktualiom temom pašnekėsiai užsitęsė iki pat tamsos.

PRANESAMA APIE NAUJĄ GYDOMĄJĄ MEDŽIAGĄ - sutraukiančią hemorojus

.. Tai yra ypatinga gydomoji medžiaga, įrodžiusi galią su-traukti hemorojus ir pataisyti sugadintus audinius.

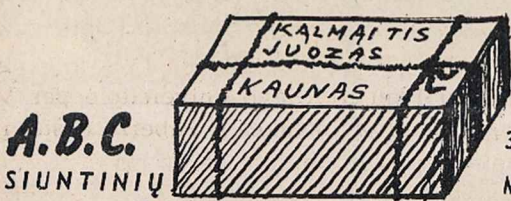
Pagarbės tyrimų institutas at- rado nepaprastą gydomąją medži- gą, sugebiančią su-traukti hemorojus be skausmo. Ji per kelias minutes sumažina niežėjimą ir nepatogumus bei pagreitina uždegimo pažeistu audinių gijimą.

Visais tyrimo atvejais šveln- jant skausmams įvykdo hemoroju usitraukimas.

Tačiau visų svarbiausia - rezul- tatai būdavo toki nuostabūs, kad šis pagerėjimas tesdavosi daugelį mė- nečių.

To buvo pasiekta naudojant gydo- mąją medžiagą (Bio-Dyne), kuri greitai padeda užgyti pažeistoms celėms ir sužadina naują audinių augimą.

Dabar Bio-Dyne galima gauti tepalo bei lazdelės formose "Pre- paration H" vardu. Prašykite viso se vaistinėse. Pinigai bus grąžinti jei nebūsite patenkinti.

3891 St. Lawrence Blvd. Montreal 18, P.Q. Tel. V14-9098

- ABC yra tik viena kompanija Montrealyje, kuri įgaliota pri- imti siuntinius ir legaliai išrinkti maito mokestį.
- ABC aptarnauja LIETUVIUS klientus Montrealyje, kurių turi pilną pasitenkinimą per praėjusius 13-ka metų.
- ABC turi didelį pasirinkimą įvairių gėrybių siuntiniams, kurių yra aukščiausia kokybė - žemiausia kaina!!!
- ABC dabar turi SPECIALIUS maisto produktus siuntiniams:

UŽ ½ KAINOS (50% NUOLAIDA)

100 sv. cukraus \$ 15.50 Šitos kainos įskaitant: produktus,
100 sv. miltų \$ 21.50 muitą, persiuntimo mokesį ir t.t.
100 sv. ryžių \$ 25.00 Jūs nemokėsite nė vieno centa
20 sv. taukų \$ 12.70 daugiau!

Užkeikite į ABC dabar ir padarykite užsakymus, tai išvengsite skubėjimo.

ABC patarnavimas - 100% pasitenkinimas!

Johan Tiedman Reg'd

DIRBU VISŲ RŪŠIŲ BALDUS
PAGAL UŽSAKYMUS

1092 Clark Street /prie Dorchester/, Montreal, P.Q.
TEL: 861-3032,
vakare - 254-6898. /Kalbame lietuviškai/.

BALTIC WOODWORK CO.

DAROMOS ĮVAIRIOS DURYS, LANGAI, VIRTUVĖS KABITAI.
IR KITI ĮVAIRIOS MEDŽIO DIRBINIAI.

K. KIAUSAS ir J. ŠIAUCHULIS.

Adresas: 547 Lafleur Str., LaSalle.

Montreal, P. Q. Tel. DO 6-3884.

LaSALLE AUTO SPECIALIST Reg'd

SAV. G. DESROCHERS

Taisau ir dažau lengvas mašinas
7717 GEORGE LASALLE, QUE.
(Priešais „Nepriklausomos Lietuvos“ redakciją)
Tel.: garažo 366-0500
namų 366-4203

JOE'S BUTCHER & GROCERY

LAURINAITIS JUOZAS

ALUS, MINKŠTI GERIMAI IR VISOKI MAISTO PRODUKTAI.
PRITYRES SVIEŽIŲ IR RŪKYTŲ LIETUVIŠKAM SKONIUI DEŠRŲ
GAMINTOJAS.
PRISTATYMAS GREITAS IR SAŽINGAS Į NAMUS, SALES VISOSE
MIESTO DALYSE.

1918 Frontenac Street, Montreal, TEL. 524-0209
/Prie požeminio "METRO" stoties/.

Jetté & Frère Itée

Plumbing & Heating kontraktoriai

- Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrengimai
- Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimai
- Apkainavimas nemokamas

140 - 2e AVENUE LASALLE 366-0330

LaSalle Automobile Inc.

PRES. M. L. DAIGNEAULT, 7635 BOUL. LASALLE - LA SALLE

HIGHLAND AUTO BODY

CALEX GAS BAR

DIRBTUVĖ --- GARAŽAS

Atliekami įvairūs automobilių taisymo ir dažymo darbai:
Infra red & Vinyl Tops painting
Gazolinas, Alyva ir kiti patarnavimai

Padangos žemiausiomis kainomis
ir baterijos.

Lietuviams nuolaide.

611b Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281
Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

TORONTO

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKAME
5% už depozitus
5½% už šėrus

DUODAME
mortgičius iš 7%
asm. paskolas iš 7%
asm. paskolas iš 7%
MILIJONŲ DOLERIŲ.

ASM. PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. VISU NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

Paramos nariu gali būti kiekvienas lietuvis, gyvenęs Kanadoje

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

IVAIRŲ SIUNTINIAI IR DOVANOS

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir U. S. S. R. paprastu bei oro paštu

BE MUITO DOVANOS:

Ivairios sudėties maisto siuntiniai, automobiliai, automobilams motorai ir padangos, motociklai, dviračiai, šaldytuvai, skalbiamosios mašinos, siuvamosios mašinos, televizijos priimtuvai, pianinai, foto aparatai, radijo priimtuvai, transistoriniai radijo aparatai, laikrodžiai, kilmal, baldai, butai (apartamentai), poilsis kurortuose, poilsis kurorte

- Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19% svarų gryno svorio.
- Turime pardavimui įvairių modiglių ir kitų prekių.
- Gyvenę Toronto, prabome savo sudarytus siuntinius bei užkymus siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.
- Siūnime ir greitai patarnaujame.
- Jeigu turime nešikūmų, prašome klausyti, telefonuoti bei rašyti, mielai patarsime ir duosime patarimą.
- Mūsų įstaiga labai daug kam patarnavo ir pasitruošia patarnauti ateityje.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA
BALTIC EXPORTING CO.

480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.

Telefonas LE 1-3098

DARBO VALANDOS: pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p. Savitinkai A. ir S. KALUZA

Reportažas iš Toronto

POKALBIS METRO TRAUKINYJE

Stamboko sudėjimo, aukštoko kaktos, tarsi išmintim paženklintas vyras pasakoja greta sėdinčiam keleiviui New Yorke patirtus išpučius. Jis beveik detaliai perduoda visas smulkmenas, kaip jie ten seimavę, kaip posėdžiavę ir kaip valandų valandų lygynę nuomonų skirtumus. Jo manymu kaip ten buvę, kaip nebuvę, bet bendra apimtimi lietuviškas seimas atnešęs pasigeretinių vaisių. Ir dabar jis stebisi tais tauriais lietuvišais, kurie suskrido iš didelių tolių į III Bendruomenės seimą. Jam buvę keista, kad suvažiavimo rengėjai neparodė tinkamos pagarbos tolimiesiems svečiam. Šeimnininkai, visai nesirūpindami, pastatė juos viename lygiję su mūsiškiais, šiame kontinente daug geresnes veikimo sąlygas turinčiais atstovais. O vis dėlto juos reikėjo suprasti, reikėjo juos netik išskirti, bet pasodinti tiesiog už prezidento stalo greta Lozoraičio. Jis pats gerai žinąs ką reiškia visuomeninis darbas, ką reiškia pasišventimas, tiksliau tariant pasiaukojimas tėvynės labui. Nors tiek gerai, kad rinkimuose praejęs ir buvęs nubalsuotas Clevelando blokas. Čia ir iš Toronto arčiau, ir tuo pasirinkimu įrodytas daugiau patyręs vienetas. Šalia sėdįs, smulkios išvaizdos bendrakeleivis galvos linktelėjimu kaip priitaria, kaip paklausia. Tuo pačiu jis stebisi kad seimo būta tikrai darbingo ir gan spalvingo jeigu

jame dalyvavę net diplomatinio šefas.

Išmintingajam vyrui nutilus kiek atsikvėpti, smulkusis dar reiškia savąją nuostabą tais darbščiaisiais delegatais. Jis net gėrįsi jų pasišventimu ir didžiadvasišku. Bet šalia to visko mažasis vyras norėtų ką tai pasiklausti. Jis norėtų, jį sudominusį reikalą. Tuo labiau, kad tam jis skyręs daug dėmesio ir tikėjęsis apčiuopiamesnių rezultatų. Tai sakydama jis turis omenyje ne laimingą čekų tautą ir tuos niekadėjus užgniauziusius jų laisvę. Kai jis paskaitęs Toronto dienraščiuose apie rengiamą protesto demonstraciją, kai išgirdęs per radiją raginimą ten dalyvauti, jis tikėjęsis tai išsiveržiant spontanišku sąjūdžiu. Jis buvęs tikras, kad žmonės, ypač naujieji ateiviai užplūs visą miestą, jie užtvėns gatves išsiliedami galvalingų protesto šauksmu. O mes lietuviai, tebeturi dar tokią atvirą žaidimą, mes tiesioginiai pergyvenę nuožmią raudonųjų grėsmę ir panašiomis aplinkybėmis netekę tą patį 20 metų puoselėtą laivės žiedą. Dėl to smulkusis keleivis tikėjęsis, kad protesto demonstracijon susirinks minčių minios, kad ten eis visi lietuviai atsivėsdami net savus kaimynus. Nurodyta valandą nuėjęs į susirinkimo vietą jis labai nustebo. Be latvių ir kitataučių jis ten nerado nei vieno lietuvių. Čia nebuvo ne tik pažįstamų, ar

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVUI PARAMAI
PRADĖJUS KETVIRTĄJĮ MILIJONĄ

Paramos vadovybė, norėdama arčiau bendradarbiauti su savo nariais bei lietuviškąja visuomene, be šaukiamų metinių susirinkimų karts nuo karto duoda pranešimus per laikraščius bei radio, tačiau šie pranešimai dar pilnai nesupajindina narių bei visuomenės apie kredito kooperatyvo veiklą bei finansinį stovį. Platiniam susipažinimui pateikiamas šių metų 9 mėnesių balansas:

AKTYVAI

Kasa.....\$ 2.000.00
Einama s-ta banke.....\$ 72.446.48
Indėlis Society.....\$ 140.000.00
Verybės popieriai.....\$ 44.312.70
Asmeninės paskolos.....\$ 761.828.49
Ipotek. paskolos (Mortgičiai).....\$ 2.083.743.27
Raštinės inventoriai.....\$ 10.950.84
Courtland Packers s-ta.....\$ 26.277.81
Pereinamos sumos.....\$ 8.036.73

Balansas:\$ 3.149.596.32

PASYVAI

Šėrų kapitalas.....\$ 874.740.77
Einamos s-tos depozitai.....\$ 2.126.156.74
Atsargos ir Spec. Fondas.....\$ 55.862.89
Inventoriai amortizacija.....\$ 6.993.05
Akceptuoti čekiai.....\$ 16.389.01
Pereinamos sumos.....\$ 24.147.61
Pelnas už 9 mėn.....\$ 45.306.25

Balansas:\$ 3.149.596.32

Kaip matote, Paramos balansas padidėjęs ir tvirtai įžengęs į ketvirtąjį milijoną, o tas rodo mūsų kredito kooperatyvo stiprėjimą bei augimą.

matytų veidų, bet čia nesimatė net jų asmenų, kurių nuotraukos taip dažnai matosi laikraščiuose. Kuriuos matome sėdint už prezidento stalo, kuriuos girdime šakant patriotines kalbas. Dėl to jam peršasi keista mintis, kurios jis nenorėtų dasileisti ar kam nors apie ją pasakyti. Argi galėjo mūsų veikėjų tarpe atsirasti tokių individų kurie dviprasmiškai žaidžia mūsų jausmais? Kurie skleidami tėviškės meilės sentimentus nebemato, kad jų gražbilystė iš nešamu, aukštai pakeltų vėliavų, jų rankose bėra likę net neapdailinti kotai?

S. Pranckūnas

NOTARAS

ANTANAS LIUDŽIUS, B.L.
Bendradarbis V.S. Mastis, L.L.D.

Namų, formų ar bet kuro verslo pirkimo-pardavimo dokumentų sudarymas, mortgičiai, sutartys, testamentai ir visi kiti teisiniai reikalai.

408 RONCESVALLES AVE.,

TORONTO.

Margio vaistinės II aukštas.
Tel: Įstaigos LE 7-1708,
Namų CE 9-6166.

Reikia pastebėti, kad šie metai Kanados ekonominiame gyvenime buvo judrus ir pasireiškė aukštų nuošimčių kėlimui kredito suvaržymu. Paramos vadovybė į šiuos reiškinis kritiškai žiūrėjo ir skaito, kad reikia visomis galimomis priemonėmis padėti savo nariams — taip lygiai taupytojams ir skolinkams. Būtų nekooperatiška išnaudoti esamą padėtį ir iš skolinkų už asm. paskolas bei ipotekines paskolas (mortgičius) imti iš narių 8% ar daugiau palūkanų. Žinoma, privatus biznierių ar finansinės įstaigos šią situaciją išnaudojo ir "pasišienavo", tačiau mums šis būdas netiktų, nes patys save būtume skriaudę. Būkime lietuviški kooperatininkai ir vieni kitiems padėkime. Matydami kredito kooperatyvo naudingumą, daugiau spieskimės ir juose kuo skaitlingiau ir aktyviau dalyvauname, tuo padėsime vieni kitiems.

Prie visų kredito suvaržymų, Parama per 9 mėnesius yra išdavusi asm. paskolų sumai \$ 432.753.000, ipotekinių paskolų (mortgičių) \$ 455.000.00 ir tais kreditais pasinaudojo tikrai Paramos nariai — lietuviai.

Nagrinėjant balanso pozicijas, turime paminėti, kad šiais metais šėrų ir indėlių santaupos padidėjo \$ 178.958.00 ir bendroje sumoje santaupų jau turime \$ 3.000.897.

Kaip matote mūsų finansinė apyvarta yra didelė ir per šiuos devynis mėnesius esam padarę pelną \$ 45.306.25. Šios skaitlinės rodo, kad ši finansinė institucija yra labai reikalinga ir būtina. Šiandien neraišme nei vienos kanadiškos finansinės įstaigos, kuri duotų asm. paskolas ar ipotekines paskolas (mortgičius) iš 7%. Taip pat taupytojams už einamąsias sąskaitas (depozitus) mokame 5% ir su teise naudotis čekių sistema. Už terminuotus indėlius (šėrus) mokame 5,5% ir skaičiuojame už kiekvieną mėnesį, tikrai turi išlaikyti iki metų pabaigos. Žinoma, už santaupas mokamas nuošimtis yra žymiai didesnis, nes Parama dar už kiekvieno nario indėlius ar šėrus moka už vieną tūkstantį mėnesiui 65 centus draudimo, kuris nariui džia mūsų jausmais? Kurie skleidami tėviškės meilės sentimentus nebemato, kad jų gražbilystė iš nešamu, aukštai pakeltų vėliavų, jų rankose bėra likę net neapdailinti kotai?

Ateityje Paramos vadovybė yranumačiusi dėti pastangų, kad lietuviai galėtų pasinaudoti pigiais kreditais ir gauti kuo aukščiausius procentus už santaupas ir šią ekonominę įstaigą vesti ne išnaudojimo principu, bet patarnavimu ir padėjimu savo nariams.

Lietuvių Kredito Kooperatyvo "Parama" Valdyba.

Vancouverio lietuvių tautinių šokių grupė "ATŽALYNAS" su vadovėmis Z. Kaulienė ir A. Šmitienė (viduryje). Nuotrauka E. Gumbelio.

MŪSU SPORTAS

VEDA KAZYS BARONAS

RUSŲ PAVERGTOJI LIETUVA

Lietuvos futbolo pirmenybių paskutinės pasekmės: Kėdainių Nevėžis — N. Vilnios Žalgiris 5:1, Šaulių Elnias—Panevėžio Statyba 1:5, Kauno Politechnika—Marijampolė 5:2, Kauno Lima—Šaulių Statybininkas 0:5, Lima—Vilniaus Salutas 1:3.

SS-gos krepšinio rinktinės treneris A. Gomelis apie krepšininką M. Paulauską štai kaip sako: "Modestui 23 metai. Krepšinį žaidžia nuo penkiolikos metų. Jis — šalies rinktinės (suprask SS-gos) komsgorgas ir Lietuvos komjaunimo Centro Komiteto narys. Tai universalus krepšininkas: gali žaisti gynyboje, puolimo ir netgi būti vidurio puolėju. Jis turi savo krepšinio credo: Paulauskas garsėja tuo, jog pasižymi galingu, technišku,

prasiveržimu, kurio kolkas niekas iš gynėjų negali sulaukyti. Modestas — vienas valingiausių pasaulio krepšininkų. Pačioj sunkiausioj komandai situacijoj jis sugeba paimti iniciatyvą į savo rankas ir tuo įkvėpti savo komandos draugus". Kartų, reikia pažymėti, kad M. Paulauskas yra įtrauktas į simbolinę pasaulio krepšininkų rinktinę.

Lietuvos stalo teniso meistrų vardus moterų grupėj laimėjo A. Giedraitytė ir vyrų — vilnietis R. Miknevičius.

Sov. Sąjungos bokso Meksikos olimpiadoj atstovauja sunkiam svorėje lietuvis J. Čepulis. Jam, beveik nėra vilties laimėti meistro vardą, nes kaip taisyklė, šiame svorėje paprastai aukso medalį laimi JAV negrai, kurie vėliau tampa pasaulio profesionalų meistreriais. Antru boksinku yra Vilniaus lenkas pus-sunkiam sv. D. Pozniak. Vilniaus Žalgirio aštuonvietė yra sumaišyta su Maskvos atstovais.

Lietuvos rugbby meistris Kauno Staklės viešm. ir netgi būti vidurio puolėju. Jis turi savo krepšinio credo: Paulauskas garsėja tuo, jog pasižymi galingu, technišku,

MIČIGANO DIDMIESTYJE
VISKAS PILKA

(Reportažas iš Detroito)

Kai paskutinį kartą, kažkada apie Jonines, čia rašiau, tai rožių žiedais išsiipylęs buvo mūsų miestas. O lietuviai, kaip tvankių salijų traukėmė būriais į Dainavą. O Tautinių šokių šventei pasirošimas lipo ant kulnų. O politikai rėžė aukso kalnus žadančias kalbas, prieš "prezidentines" konvencijas. O karingieji juodaodžiai žadėjo ilgą, karštą vasarą... Dabar rugsėjis baigėsi ir dalykų dalykų praėjo, kaip žadėta. Ne tik tai, apie ką buvo kalbėta, bet ir tai, apie ką prieš tris mėnesius beveik nebėbėta nebuvo pradėję (Pav. — PLB. — Seimas...). Ak, išsiipildė ir neįtikimiausias sapnas: po 269 dienų baigėsi dienraščių streikas... Gi daugelis manė, kad jis niekada nebus baigęs...

Neišsiipildė, bent pas mus, Detroito, pranašauta long hot summer. Tikrąja prasme ji, tiesa, ir buvo ilga, nes iki šiol, pačiame rugsėjo gale šias eilutes rašant, dar neturėjome šalnos. Karšta, tikrąja prasme, ji irgi buvo — nebegaliu pasakyti, keliolika, ar dvidešimt kelios dienos su virš 90 laipsnių Fahrenheito ir kita tiek suarti 90. O kadangi kas savaitę po dieną ar dvi užėdavo tropinės liūtys, tai ir augmenija vėslėte vėslėjo. Bet tos ilgos, karštos vasaros, kokią pranašavo negrų įbauginanti gaudonė, nebuvo nė dienos. Miesto burmistras neseniai paskelbė, kad už tai turime dėkoti savo beisbolo komandai. Mat, pirmąjį kartą po 23 metų, Detroit Tigers išėjo Amerikinės Lygos nugalėtojais ir, kaip šios ei-

I LIETUVĄ
geriausia ir vertingiausia
dovana
JAV DOLERIŲ
CERTIFIKATAI
PIENAI GARANTUOTI.
GREIČIAU PRISTATOMI
DOVANŲ
CERTIFIKATAI

yra vertingiausia dovana ir daug geresnė, negu siuntiniai. Jūsų giminės tai patvirtins. Todėl, rengdamiesi siųsti siuntinį, nesiųskite jo, bet siųskite DOVANŲ CERTIFIKATĄ ir jūs pamatysite, kaip bus laimingi ir patenkinti jūsų giminės.

TIK DOVANŲ
CERTIFIKATAI
duoda teisę jūsų giminėms
pirkti Vnešposyltorgo
SPECIALIOSE DOLERIŲ
KRAUTUVĖSE

geriausios rūšies Amerikos, Vakarų Europos ir vietinės prekes. Jūsų giminės tai patvirtins.

TIK DOVANŲ
CERTIFIKATAI
duoda teisę jūsų giminėms
pirktiSPECIALIAI
SUMAZINTOMIS
KAINOMIS.

Jūsų giminės tai patvirtins
UŽ PATARNAVIMĄ
nemoka nei siuntėjas, nei
gavėjas

R U R L I A I I USSR
Jei jūs norite savo giminėms pasiųsti rublių, mes galime tai atlikti per The Bank for Foreign Trade Maskvoje. Jūsų giminės gaus pinigų be jokio atskaitymo. Pristatoma per 10-14 dienų.

Už \$10 išmokama 9 "sunkūs" rubliai. Pasitūtimokestis \$2.75 siunčiant iki \$30, o už didesnę sumą — 10%. Visi įsakymai yra pilnai garantuoti ir apdrausti.

UŽSAKYKITE DABAR
UŽSAKYKITE TIK PER
INTERTRADE
EXPRESS CORP.

125 E 23rd Street
New York, N.Y. 10010
KATALOGAI SIUNCIAMI
VELTU!

lūtės pasiekę skaitytoją, jau žinosime, kaip jiems bus pasisekę dėl pasaulinio beisbolo titulo, kovoję su Tautinės Lygos laimėtojais — Baltimorės Orioles...

Mūsų burmistras, pasiutęs aistris, kuris tiesiog nepakenčia kitų tautybių ir, pavyzdžiui, jokiam lietuvių pobūvyje niekada asmeniškai nedalyvavo, šiaip nėra kvailas vyras. Dėl to Tigry, kaip miesto tarptautinį ramintojų, jis, tikrai, turi tiesos. Matytumėte, kas dėjos šiais metais Tigry stadione. Kuo arčiau laimėjimo, tuo pilnesnis jis būdavo. O tenai ir juodi ir balti — visi, kaip broliai. Kas nori muštis, taigi, energiją išlieti, tiems proga atsirado kažkuria čia rugpjūčio antros pusės dieną. Tuo metu Tigrai peržengė paskutinį, kaip jie sako "magic number", t. y. laimėjo žaidimą, po kurio kad ir visus likusius šiame sezone pralaimėtų, o Orioles visus laimėtų — vistiek Nukelta į 7-tą puslapį.

HAMILTON

Geriausia taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių
Kredito Kooperatyve "TALKA"
21 MAIN ST. E., KAMB. 203. TEL. 528-0511.

Darbo valandos:
Pirm. 9.30—5 v.p.p.
Antr. 9.30—5 v.p.p.
Treč. 9.30—5 v.p.p.
Ketv. 9.30—5 v.p.p.
Penkt. 9.30—8 v.p.p.
Šešt. 9—1 v.p.p.

Angštis nuodimčiai už indėlius
Prieinamos skolimosi sąlygos
Nemokamas CUNA gyvybės
ir paskolų draudimas.
Pilnas čekių patarimas
Užtikrintas indėlių saugumas
Malonus lietuviškas patarimas

St. Catharines agentūra: 75 Rolls Ave, Tėvų pranciškonų
parapijos salėje sekmadieniais po pamaldų.

K V I E Č I A M B E

Š. m. spalio mėn. 19 d. SHERATON - CONNAGHT viešbutyje
/ 112 King St. E., Hamilton, Ont. / CRYSTAL BALL ROOM
Pabaltiečiai rengia bendravimo vakarą.
7.00 val. vak. visų trijų tautybių K O N C E R T A S
ir po to bendri linksmi šokiai.
Įėjimas \$2.50 suaugusiems, \$1.00 studentams.
Pabaltiečių Federacija.

kanados LIETUVIŲ

BENDRUOMENĖ

Tęsinys iš praeito nr.

KLVB VII - SIOS KRAŠTO TARYBOS SESIJA

Kanados Lietuvių Fon-
do pirm. dr. A. Pacevičius
pranešė, kad fondas jau
artėja prie \$ 50,000, tai-
gi prie pusės užplanuotos
sumos.

Tautos Fondo vardu A.
Banelis pranešė, kad šiais
metais lėšos buvo telkia-
mos per Jungtinių Finan-
sų Komitetą 50 m. Nepr.
sukakčiai paminėti. Lig
šiol Kanadoj sukelta \$ 11,
000 iš numatytų \$ 15,000.

Tautos fondui iš jų teko \$
5,500, - panaši suma
kaip ir kasmet. Deja, Jung-
tinis Komitetas sėkmin-
gai dirbo tik Kanadoje.
JAV tas planas įvykdytas
tik keliolikai procentų,
kadangi ALTas ir kai ku-
rios kitos organizacijos
nesilaikė susitarimo per-
vesti lėšas į bendrą fon-
dą. Šalpos fondo vardu
pranešimą padarė O. In-
drellenė, pabrėždama, kad
žymi dalis šalpos darbų
vyksta decentralizuotai
per apylinkes. Kadangi
"Income Tax" kvietų da-
vimas varžytų pinigų pa-
naudojimą už Kanados ri-
bų, tai šalpos fondas pa-
gaut naują įstatymą sau
šalpos organizacijai rei-
kalingo numerio nebeiš-
sirūpino. Jį išsirūpino sau
atsikrati tik "Baltijos"
stovyklavietė, Montrealy.

Įdomūs buvo apylinkių
pranešimai, kurių daugu-
ma atsiuntė savo atstovus
arba juos patiekė raštu.
Nepriklausomybės su-
kakčiai atžymėti kai ku-
rios iš jų vykdė gana di-
delius projektus ir šau-
kiasi visų Kanados lietu-
vių ir Krašto Valdybos
pagalbos. Dr. Jacevičiūtė
pranešė, kad Fort William
miestas rengia Tautų
parką, kuriame ir lietu-
viai gavo apie 6000 kv. pė-
dų sklypą. Vancouveris ir
Ottawa aktyviai dalyvau-
ja lietuviškų skyrių ati-
darymu ty miestų muzie-
jose. Torontas šv. Jono
kapinėse stato žuvusiems
už laisvę paminklą. Ed-
montonas su latviais ir
estais remia vieno kana-
diečio rašytojo projektą
parašyti operetę apie bal-
tų laisvės kovą. Daugelyje
apylinkių veikia šešta-
dieninės mokyklos, tauti-
nių šokių grupės, muzikos
ansambliai ir t.t. Atrodo,
kad lietuviška veikla gyva
ir šakota.

Kelios apylinkės nusi-
skundė, kad dabartinėje
rinkimų sistemoj Kraš-
to Tarybą mažosios kolo-
nijos negali išrinkti savo
atstovų.

Platoka pranešimą pa-
darė BALFo sekretorius
A. Dzirovas. Praeitais
metais šalpai išleista \$
109,190. Jis ypatingai at-
kreipė dėmesį į palikimų

tvarkymą, kurie skiriami
giminėms už geležinės
uždangos, iš kurių dažnai
tik trupiniai pasiekia įpe-
dinius, jeigu testamentas
nėra apdairiai surašytas.
"Liūto" dalį paima rusų
advokatai, bankai ir kitos
jų įstaigos palikimų per-
vedimo eigoje.

Valdomųjų organų rin-
kimai praėjo pagal nomi-
nacijų komisijos pirmi-
ninko A. Kuolo patiektą
pasūlymą su mažu ne-
sklandumu: paskutinę mi-
nutę savo kandidatūras
buvo atsiėmę K. Baronas
ir G. Breichmanas, tačiau
po kai kurio uždelsimo
vis dėlto pasiliko. Valdo-
mųjų organų sudėtis jau
buvo paskelbta praėjame
numeryje.

1968-69 metams sąma-
tą patiekė išdėtininkas dr.
S. Čepas \$ 1,575.00 su -
mai, kuri buvo priimta be
diskusijų.

KLB ateities planai ir
diskusijos po pirm. A.
Rinkūno įvado, sukėlė kiek
daugiau diskusijų. Jų ei-
goj buvo išreikšti sekan-
ti pageidavimai: padidin-
ti solidarumo mokesť iki
\$ 3.00 metams, kuris bū-
tų skirstomas lygiomis
dalimis tarp apylinkės,
Krašto Valdybos ir Pa-
saulio Liet. Bendr. Valdy-
bos: pakeisti rinkimų
tvarką įvedant kandidatų
rinkimus rinkiminėmis
apylinkėmis, kurios kar-
tais apimtų ir kelias ma-
žesnes KLB apylinkes;
pavesti Krašto Valdybai
sudaryti komisiją statuto
pakeitimui, kuris būtų pa-
tiektas sekančiai Krašto
Tarybos sesijai; sustip-
rinti Politinio Komiteto
sudėtį ir veiklą; ypatingą
dėmesį atkreipti į šelmos
ir mokyklos vaidmenį
lietuviškos išlaikymui; iš-
lyginti santykius su Ka-
nados Lietuvių Fondu ir
eiti glaudaus bendradar-
biavimo keliu; padaryti
įtakos į Vyriausios Lie-
tuvos išlaisvinimo veiks-
nius dėl santykių su pa-
vergtos Lietuvos žmonė-
mis ir jų organizacio-
mis, nesuakmenėjant sa-
vo negatyviuose nusista-
tymuose.

Sesiją užbaigiant buvo
priimtos rezoliucijos
Lietuvai, Kanados Lietu-
vių jaunimui ir Kanados
lietuviams; padėkos: buv.
Krašto Valdybai ir sesi-
jos globėjams Torontė
apylinkės valdybai ir Tė-
vams Pranciškonams;
sveikinimai - sergančiam
red. J. Kardeliui ir "Gy-
tovaro" vad. G. Breich-
manienei.

Visa sesija buvo baigta
per vieną dieną ir praėjo
gana ramioje ir darbin-
goje nuotaikoje, kaip kad
ir dera rimtai ir nusisto-
vėjusiai organizacijai.
P. Rudinskas.

Atkelta iš 6 psl.
(Reportažas iš Detroito)

Tigrai yra lygos nugalė-
tojai. Tai ką gi balta ir
juoda ten susirinkusi
liaudis? Ogi be jokio įran-
kių, tik su batais, tik su
alaus bonkomis, kumšti-
mis, gal net nagais, atlu-
po keletą nepaprastai
stiprių, metalu kaustytų
kėdžių. Tomis kėdėmis
jau ardė šimtus ir tūk-
santčius kitų kėdžių. Kau-
dami, spiegdami, kėdžių
lentomis ir metalo kaus-
tymais ginkluoti, puolė
akėti stadijono aikštę.

Velnio ejo melsvai ža-
lia, pirmos rūšies velėna.
Tam tikrus kampus sau-
gandios vielių tvoros plei-
šėjo, trūkinėjo, kaip supu-
vę žvejo tinklai ir griuvo
ant išrausto stadijono.
Kraujo, aišku, buvo, nes
ne vienas susibraizė vie-
lomis bei vinimis. Bet
kiekvienas liejo savo
kraują ir savo prakaitą,
petys petyn, ranka rankon,
juodi ir balti. Laikraščiai
tulpino nuotraukas ir TV
rodė žinią, kaip džiaugs-
mo išsiveržimo demons-
traciją. Kas sakė, kad dvi-
dešimtojo amžiaus naujo-
jo kontinento "romėnai"
nemoka linksmitis ir
kad bendras džiaugsmas
nepaskandina tarprasienės,
neapykantos? ..

Prasidėjo lituanistiniai
mokslai. Vaikų beveik tiek
pat, kaip ir pernai ir už-
pernai - apie du šimtus.
Devintas ir dešimtas sky-
riai merd, nes niekas ne-
begalime priversti savo
paauglių į juos eiti. LB
vadovybė, paskatinta kai-
kurių tėvų, rengiasi nau-
jam bandymui: nuo spalio
6 pradeda lituanistinio la-
vinimosi kursą, kurį pasi-
žadėję lankyti, teprivalėtų
paskaitą ar pamoką iš-
klausti kartą į mėnesį.
Mintis, teoretinškai imant,
regis, gera. Kaip seksis
praktikoje, tai parašysiu
kitą kartą, kai jau bus iš-
bandyta. ..

Pirmąją rugsėjo savi-
tę, kaip ir visada per pa-
skutinius keliolika metų,
Tabor Farmoje, Sodas,
Mich., buvo metinis San-
taros-Šviesos Federaci-
jos suvažiavimas. Tai ne
koks politinis įvykis, o
grynai kultūrinis, nežiu-
rint, kad kankuriais me-
tais, ten skaitytos paskai-
tos, yra sukėlę tam tikros
kontroversijos. Šimeti-
niam suvažiavime kon-
troversijos beveik nebu-
buve. Vienu ypu, vienu di-
densiu reportažu, apra-
šiau įvykį Naujienose. Ki-
ta spauda, kol kas, nė amt.
Netikiau, kad ten nebūtų
buvę spaudos žmonių iš
kitų laikraščių? Tiesa,
Kanada tai tebuvo atsto-
vaujama vieno vienintėlio
torontiško visuomeni-
ninko Augustino Kuolo.
Stebėte stebėjaisi, kodėl
Kanadai (lietuviškai, ži-
noma), šita gajė, šviežio
idėjų pilna, jaunimo grupė
visiškai nerūpi? Iš Či-
kagos ir Detroito buvo
ateitinininkų ir skautų. Kai

TIK PER ANGLIJĄ ...

Pigiau, greičiau ir geriau galima pasiųsti dovanų siun-
tinius savo artimiesiems Lietuvoje.

Artėjant vasarai, dabar jau pats laikas pagavoti kokį
dovanų siuntinį sudaryti ir pasiųsti savo giminėms.

Žemiau siūlome du specialiai paruoštus, praktiškus ir
labai naudingus siuntinius:

VASARINIS 1968 - 1.

Storo, gėlėto nepermatomo nailono medžiaga dėl 4 suknelių,
3½ jardo vilnonės angliskos medžiagos, vyriškam kostiumui,
3½ jardo vilnonės angliskos medžiagos, moteriškam kostiu-
mui, 1 terelino bliuskute, 1 vyriški nailoniniai marškiniai,
2 poros vyriškų arba moteriškų geriausių rūšių nailoninių
kojinų --- \$75.00.

VASARINIS 1968 - 2.

Pavasariniam arba vasariniam paltui vilnonė medžiaga, 3½
jardo vilnonės angliskos kostiuminės medžiagos, gėlėto ne-
permatomo nailono medžiaga dėl dviejų suknelių, 1 šilkinė
skarelė, 1 vyriški nailoniniai marškiniai, 1 svaras šokoladi-
nių saldinių, 1 vyriškas arba moteriškas nailoninis lietpalis
--- \$75.00.

Taip pat į bent kurį siuntinį galima dodėti žemiau iš-
vardintus dalykus, kurie yra visuomet naudingi ir laukia-
mi Lietuvoje. Vilnonė labai gera skarelė \$4.00, nailoninis
itališkas lietpalis \$10.00, vyriški arba moteriški vilnoniai
megstukai \$12.00, nailoniniai marškiniai \$7.00, vyriškos ar-
ba moteriškos nailoninės labai geros kojinės \$2.00.

BALTIC STORES LTD., (Z. JURAS)

421 HACKNEY RD., LONDON, E. 2. ENGLAND.
TELEF. SHO 8734.

Su malonumu priimame užsakymus, kuriuos pats siuntėjas
pasirenka iš kainoraščio arba užsako kas Jam patinka. Taip
pat, persiunčiame ir Jūsų pačių supirktus siuntinius. Mūsų
sąskaitos duoda teisę į Income Tax sumažinimą, jei siunti-
niai yra siūdomi šeimai.

Atstovai: A. Kusniskis, 187 College St., Apt. 2, Sudbury, Ontario.
L. Radzevičius, 530 Windermere Ave., Toronto 8, Ont.

REMKIME SPAUDĄ

Spaudos baliaus, kuris
įvyks lapkričio 9 d. Jau-
nimo Centre, proga orga-
nizuoją didžiulį bazarą-
loteriją. Šios loterijos,
kaip viso rengimo, gau-
tasis pelnas skiriamas
paremti jaunimo spaudą:
"Eglutė", "Ateiti" ir
"Skautų Aida" bei vietinė
jaunimo veikla. Rengėjai
kviečia lietuviškąją vi-
suomenę prisidėti prie
šios loterijos suorgani-
zavimo, paaukojant fantų
arba vieną kitą dolerį, už
kuriuos bus nupirkti fan-
tai. Šiai loterijai-bazarui
suorganizuoti vadovauja
p. E. Gudinskienė, tel. 54
7-1967. Taip pat rengėjai
maloniai kviečia visus
skaitlingai dalyvauti šia-
me tradiciniame spaudos
baliuje. Baliaus meninę

PIRMAS PARENGIMAS

Hamiltono Katalikių
Moterų Draugija š. m.
spalio 19 d. švenčia savo
20-ties metų veiklos su-
kaktį. J. Šilelis.

LIETUVIŲ GYVENIMO ...

Sąjungos ir naciškosios
Vokietijos 1939 metų rug-
piūčio mėn. sutartimi dėl
įtakos sferų pasidalinimo
ir po to sekusiomis Sovie-
tų Sąjungos draugiškumo
ir į vidaus reikalus nesi-
kišimo sutartimi su Lie-
tuva, Estija ir Latvija, ku-
rios nuvedė į tų šalių in-
vaziją, okupaciją ir įjun-
gimą į Sovietų Sąjungą.

Konsulai atkreipė klau-
sytojų dėmesį į daugelį
panašumų su tuo ką So-
vietų Sąjunga padarė Bal-
tijos valstybėse iki laisvės
ten visiškai buvo už-
gnaužta ir kaip to paties
Sovietų Sąjunga siekia
Čekoslovakijoje vis kal-
tindama čekus laužant su-
sitarimus ir žingsnis po
žingsnio eidama prie vi-
siško Čekoslovakijos pa-
vergimo. LGK

Atkelta iš 3 psl. - DABARTINĖ LIETUVA ...

apie Vilniaus "Inturistą" apskr-
baidžiančius, bet rimtai abe-
tai. Savo gyvenime esu apkelia-
jęs daug kraštų ir sutikęs daug
žmonių. Šios kelionės metu taip
daugiau ar mažiau civilizuos
pat apsisotau daugelyje viešbu-
tų, tačiau Vilniaus "Inturistas"
tiek daug "tarybinių" piliečių,
išsiskyrė iš visų. Kažka panašaus
jog ši propaganda jiems spe-
cialiai skiriama? Kaip ten bebū-
nautojai, nors, turiu pripažinti,
ti, lenkai savo vidinės kultūros
papuošalai užgauna net elemen-
stoką užtušuoja bent savo ma-
tariausius estetinius jausmus,
o nieromis. Vilniaus "Inturisto"
svarbiausia - jie jau ir taip
"viršininkai" stokoja ir kultū-
ros, ir manierų. Kažkaip jie at-
tarybina". Nei Lenkijoje, nei
siduoda "tarybinių" saugumu.
Rytų Vokietijoje neteko nieko
Leningrado "Inturistas" paliko
daug kultūringesni išpuoli, ir jo
Krokuvoje buvo matyti tik pla-
tarnavimui negalima net lygin-
ti su vilniškiu.

Rusų kalba dominuoja ne tik
viešbutyje, bet ir gatvėje, ir tai
tuo negalėjo taip pat paminėti,
po dvidešimt penkių "tarybinės"
Lietuvos gyvavimo metų. Lietu-
vos sostinėje girdisi daugiau lie-
tuviškai kalbančių tik nuo penk-
tos valandos, kai iš įstaigų pa-
sipila tarnautojai. Man sakė
kad rudenį ir žiemą esą geriau
nes iš atostogų grįžta studentai
tarnautojai ir šiaip piliečiai, be-
nemanau, kad tai radikaliai pa-
keičia padėtį - daugiau daugiau
siai jau tik sušvelnina. Net ir ge-
riausius norus turėdamas nega-
lėjau pasakyti, kad Vilniuje
būtų jaučiama lietuviška nuo-
taika. Visur jauči "tarybinės" ty-
atmosferos despotinį dvelkimą.

"Tarybiniai" šeiminkai pasirū-
Vilniuje, kaip ir visuose "ta-
pino pristatyti paminklų didie-
rybiniuose" miestuose, matytiems
lietuvių tautos "gerada-
prekių trūkumas. Daugiausios vi-
tos prie "tarybinėje" šalyje yra
"parti-Lenino prospektu paskirtos
Lenių" gaminių. Štai kodėl jų iš-
ninui ir Vilniaus "išvaduotojai".
pardavimu yra didžiausias susi-
tik, gaila, neprisimenu jo "ta-
rūpinimas. Kapitalistiniai maga-
rybinės" pavardės (Ivanas Da-
zinai ir krautuvės yra pakeičia
niliovichius Černiachovskis -
mi socialistiniai partinės pro Red).
Zvelgiau į juos ir stę-
pagandos "balaganais". Viena be-
jausi, kaip jie nesiderina su
me Vilniuje yra jų turbūt dau-
senuoj Vilniumi. "Tarybiniai"
giau, negu automobilių visame-
piliečiai nuo Volgos yra sveti-
krašte. Gal panašios propagan-
mi Vilniuje. Svetimi jam ir jų
dinės priemonės suteikia "tary-
simboliai.

(Bus daugiau)

kurie jų per eilę metų ten

važiuoja, bet raupsais,
kiek žinau, nė vienas ne-
apsikrėtė. Vienas kažkada
pasakė, kad santariečių-
šviesiečių sąskrydyžiuose
Tabor Farmoje būna dau-
giau kultūros, negu kultū-
ros kongresuose. Čia pa-
sinaudosi penktuoju a-
mendmentu ir savo nuo-
monės nepareikšiu. ..

O dabar į Detroitą
grįžta ruduo. Jis visada
čia labai gražus, su ilga,
kartais daugiau, kaip mė-
nesį, trunkančia bobų va-
sara. Su pasakiškom, sau-
lėtom trumpom dienom,
su keliais tuzinais aug-
menijos spalvų ir atspal-
vių. Tik lietuviškas, taip
vadinamas "visuomeni-
nis" gyvenimas net kiek
ankstokai prasideda. Ne-
žiūrint bet kurio metų
laiku neišvengiamų ves-
tuvinių balių, štai, spalio
12 jau Lietuvių namai
ruošia puotą, o lapkričio
9 - Dariaus - Girėno klub-
as. O jau pobūvių sezono
pradžią, tai šimet nebet-

kaip buvo padaryta: Pul-
gio Andriušio, Barnardo
Brazdžionio, Antano Gus-
taičio ir Stasio Santvaro
kūrinių vakaru, kuriame
rugsėjo 28 dieną patys
kūrėjai Lietuvių namuose
asmeniškai dalyvavo ir
patys savo kūrybą pertel-
kė, kaip anais gerais, al-
kanais laikais Vokietijo-
je, kai visi buvome dvi-
dešimt ir keliais metais
jaunesni. ..

Pilkojo Detroito repor-
tažą reikty baigti dvasi-
nių reikalų istorija. Tai
apie vienos iš trijų lietu-
viškos parapijos perkėli-
mą į kitą vietą (greitkelis
verčia antrą mūsų bažny-
čią), dėl kurios lietuviš-
kumo kova dar tik pradė-
ta. Bet kadangi sakau, dar
tik pradžia, tai turėsiu
daugelį progų prie tos te-
mos grįžti. Tik primenu,
kad niekada šiame krašte
nebuvo taip sunku likti
lietuviu kataliku, kaip
šiais, vadinamaisiais e-
bas. O jau pobūvių sezo-
nų kumeniniai, laikais.

Alfonsas Nakas

SĖJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis.
Leidžia Varpininkų leidinių fondas

Redaktoriaus Vytautas Bildašas.

Administracijos adresas: JUOZAS URBELIS.

1649 N. Broadway, Melrose Park., Ill., USA.

Prenumerata: JAV ir kitur 3 dol. metams.

KELEIVIS

Aišku, esate girdėję, kad tai laikraštis, kuris
jau eina 61-sius metus. Jį vieni giria, kiti peikia, bet
visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?

Todėl, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo
teisybės rašyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug
rašo ir apie dabartinį Lietuvos gyvenimą) laikraštis
per 60 metų pelnė gerą vardą ir pasitikėjimą.

Kelvelis duoda ir teisinių patarimų, jame rasite
gražių apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų
skyrių. Prenumerata tik \$5.00.

Jau galima gauti 1968 m. Kelvelio Kalendorių

KELEIVIS

636 Broadway,

So. Boston, Mass. 02127

D.L.K. VYTAUTO KLUBO

PAŠALPINĖS DRAUGIJOS

VAKARIENĖ

IVYKSTA š. m. spalio mėn. 26 d. (šeštadienį) 7:30 val. vakaro KLUBO didžiojoje salėje, 2161 St. Catherine Street East.

Šilta vakarienė, šokiai ir loterija.

Įėjimas \$3.00, jaunimui pusė kainos.

KLUBO VALDYBA.

MONTREAL

"BALTIJOS" KOMITETO POSĖDIS

"Baltijos" Komitetas praeitame savo posėdyje nustatė būtiniausių stovyklavietės pagerinimų eilę, kurie turėtų būti atlikti iš dabar vykdomo vajeus lėšų. Nustatyta sekti jų eilę:

1. Įsigyti naudotą šaldytuvą maistui ir šaldytuvą pienui ir gėrimams.
2. Padaryti valgykloje uždaromas lentynėles stovyklautojų indams.
3. Įsigyti naują sinką virtuvei.
4. Padaryti ant metalinių bakų plaustą maudyklose.
5. Iširti stovyklavietės rajono purškimo galimybes nuo musų ir uodų.
6. Aptvarkyti ir pagerinti esamą sporto aikštę, o esant lėšų, padaryti naują didesnę aikštę tarp nakvynių namukų.
7. Padaryti vartus į stovyklavietės ir maudyklų rajonus.
8. Pagal išgailes vykdyti miško valymą ypač prie ežero esančiame sklype ir apie nakvynių namukus.

Labai geistina, kad kas nors iš Montrealio lietuvių stovyklavietei savo seną šaldytuvą padovanoję arba perleistų už nedidelę kainą. Šaldytuvų reikalais sutiko rūpintis J. Ladyga.

Plaustams bačkas tame pat posėdyje padovanojo Skautų Rėmėjų Komiteto pirm. J. Šeidy, už ką jam reiškiamas nuoširdi padėka.

Stovyklavietės purškinimo problemą sutiko patvirtinti seselė Margarita.

Kitais darbais pavesta rūpintis Komiteto prezidentui.

Kadangi lėšų telkimo vajeus iki posėdžio datos nebuvo sėkmingas, tai nutarta organizuoti loteriją. Į loterijos komisiją išrinkti J. Šiaučius, J. Ladyga, J. Kęsgailienė ir J. Šeidy.

Stovyklautojų mokesčiai nutarta padidinti nuo \$1.00 iki \$2.00 į savaitę. Norim, kad tos pajamos padengtų bent gerą dalį stovyklavietės bėgimų išlaidų.

Taip pat nutarta prašyti organizacijas ypatingai pasirašiusias "Baltijos" steigiamųjų memorandumą, kad jos reguliariai remtų stovyklavietę savo įnašais.

Ilgokų diskusijų iššaukė didesnio stovyklavietės

tės panaudojimo klausimas. Be lietuviškų organizacijų, į stovyklavietės panaudojimą nutarta bandyti įtraukti kanadiškas organizacijas. Informacinį laišką tuo reikalu pavesta paruošti P. Rudinskui ir dr. I. Gražytei. Taip pat išneštas pagedavimas sutvarkyti tarp pliažų esančių sklypų dalį ir pastatyti stalų, kad atvažiuojant stovyklavietę svečiai turėtų kur "piknikauti".

Stovyklavietės Komitetas neabejoja, kad "Baltija" su laiku tikrai taps viena iš geriausių ir idomiųjų stovyklavietė Amerikoje, tačiau jos gerinimo tempas priklauso nuo Montrealiečių lietuvių paramos.

P. Rudinskis.

PADĖKOS ŽODIS

Tebūna leista man išreikšti iš gilumos širdies mano padėką visiem mano geriausiems draugams - ems ir prieteliams už tokį skaitlingą malonų lankymą man būnant ligoninėje ir už taip brangias ir vertingas dovanas, gėles, atvirutes, kuriomis mane apdovanojo te būnant ligos priespaudoje. Jūsų malonūs žodžiai ir linkėjimai daug man padėjo greičiau susitprėti.

Dar sykį sakau - širdingai ačiū. Mano širdyje pasilieka neišdildomas prisiminimas.

Albertas Simijonas Lasalle, Que.

DR. A. S. POPIERAITIS

B. A., M. D., C. M., M. Sc., L. M. C. C., F. R. C. S. (c).

Chirurginė praktika

SEAFORTH MEDICAL BUILDING,

3550 Cote Des Neiges Rd., Suite 720.

KREIPTIS TELEFONU 931 - 3275.

ADVOKATAS

JOSEPH P. MILLER

B. A., B. C. L.

Suite 205

168 Notre Dame St. E.

Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

J. BERNOTAS,

B. A., B. C. L.

Sun Life Building

Suite 2001

Tel. 866-1359

PARDAVIMAS

Parduodamas BILJARDAS (poolroom), esantis Montrealio miesto centre, 2145 St. Catherine Street E., (greta Lietuvių Klubą) arba tik viena biznio dalis, kuri Petro Yanuškos išlaikytą 21 metus. Skambinkite tel. 366-3802.

J. Gražys

KALŲ SIUVĖJAS

SIUVU IR PARDUODU

Taisau ir Remodeliuoju Vasaros laike saugojimas / Storage /

6396 Bannantyne, Verdun. PO 7-6183.

AR ZINOMA, KAD "NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" SPAUSTUVĖ spausdina bilietus, pakvietimus, vizitines ir padėkos korteles, įvairius blankus, receptams lapelius, vedybinius pakvietimus, mirties atvejų užuorjautos laiškus, visokių "statementus", vokus su adresais, laikraščius. Adresas: 7722 George Street, LaSalle, Montreal, P.Q. Canada.

NOREIKA MONTREALYJE

Vilniaus Operos solisto Virgilijaus Noreikos koncertas sutraukė didoką montrealiečių dainos mylėtojų skaičių. Buvo atvykusių iš JAV - bių, o taip pat ir iš kitų Kanados vietovių. Ispildinė salė koncertą priėmė labai šiltai ir entuziastingai, reikalaujama daug "bisų". Bus plačiau.

DLK VYTAUTO KLUBAS praneša, kad spalio 20 d. 2 val. p. p. klubo patalpose šaukiamas visuotinis šerinkinių susirinkimas.

Klubiečiai ir visi montrealiečiai kviečiami naudotis klubo salėmis. Kainos yra labai žemos, o ypatingai sekmadieniais.

G. Alinauskas vicepirmininkas.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA

- Parapijos jaunimo susirinkimas ateinančių sekmadienį po 10 val. mišių.
- Ateiti, studentų susirinkimas šį penktadienį 8 val. v. klebonijoje.

VINCAS PAULIUKAITIS,

pranciškonas broliukas, kuris dirbo "Darbininko" leidykloje Brooklyne, staiga mirė spalio 7 d. Palaidotas Keenebunkpote, Maine. Iš Montrealio į laido tuves buvo nuvykusi velionio sesutė Marija Laurinaitienė su šeima.

AKADEMINIO SAMBŪRIO RUOŠIAMAS BALIUS

Š. m. lapkričio mėn. 16 d. Chateau Champlain Hotel, Akademiniis Sambūris rengia dvidešimties metų jubiliejaus ir Vinco Krėvės vardo septintosios literatūrinės premijos įteikimo balių.

Šiame baliuje bus montrealiečiams staigmena - debiutančių pristatymas. Visos mergaitės, baigusios gimnaziją ir suėjusios 18 metų kviečiamos baliuje dalyvauti ir registruotis pas Sambūrio valdybos narius iki š. m. spalio mėn. 20 d.

Debiutančių pristatymu ir jų šokių bus atidaryti ir pradėti balius šokiai.

Balius bilietus jau galima įsigyti pas kiekvieną sambūrietį arba valdybos narius: H. Lapinienė - MU 1-7605, S. Plečaitienė - 366-7041, G. Dainius - 626-3564, J. Kibirkštis - RA 8-2614, A. Kličiū - 331-5590. Valdyba.

VILNIAUS OPEROS SOLISTO

VIRGILIJAUS NOREIKOS

KONCERTAS

AKOMPANUOJANT Vilniaus Operos koncertmeisterei Zanetai Noreikienei

(vyks š. m. spalio 20 d. (sekmadienį) 4 val. p. p. TORONTE, BROCKTON HIGHT SCHOOL AUDITORIJOJE (Bloor-Brock)).

Įėjimas \$3.00, moksleiviams \$2.00.

KONCERTĄ GLOBOJA
B. Marijošius.

"LITAS" TORONTO

"LITAS" \$ 2,339,545

Per šį paskutinį mėnesį "Litas" paaugo \$ 53,000. Jeigu toks augimas laikytųsi iki galo metų, tai "Litas" pasiektų du su puse milijono dolerių ir turėtų visais atžvilgiais rekordinius metus.

Ryšium su pasikeitusia krašto finansine konjunktūra ir naujai susidariusia padėtimi, "Litas" sumažino nekiln. turto pasakų palūkanas nuo 9% iki 8.5%, įskaitant nemokamą gyvybės apdraudą iki \$10,000. Valdiška Central Mortgage and Housing Corp. dabar sumažino palūkanas iki 8.75%, o daugumas Trust kompanijų tebeima 9% be gyvybės apdraudimo.

Terminuoti indėliai nuo šio laiko bebus priimami tik vieniems ir dvejiems metams. Palūkanos už juos paliktos tos pačios - 6% už vienus metų indėlius ir 6.5% už dvejų metų indėlius. Didieji bankai už terminuotus indėlius dabar bemoka tik 6%.

"Litas" ir ateityje numato eiti kartu su besikeičiančia konjunktūra: kai palūkanos už santau pas ir paskolas rinkoje kyla, jos kyla ir "Litas", kai krinta - krinta ir "Litas". Tačiau pagrindinis principas pasilieka: tuo pačiu laikotarpiu "Litas" taupytojams už panašias sąskaitas moka daugiau, kaip bankai ir ima mažiau palūkanų už paskolas, kaip kiti skolintojai.

P. Rudinskis.

Pabaltiečių Vakaras.

Ateinantį šeštadienį spalio 19 d. 7 val. vakaro Sheraton-Connought viesbutyje, Crystal Ball Room saleje, visi trys pabaltiečiai kartu rengia vakarą. Kiekviena tautybė išpildys po 20 min. programą, o po to bendri lietuvių, latvių ir estų šokiai. Lietuvių programą išpildys garsūs mūsų "Gyvataras". Plačiau žiūrėkite skelbimą.

Baltų Federacija.

VLADAS JACKEVIČIUS, atvykęs prieš pusę metų pavišėti pas savo brolius Kanados, rugsėjo mėn. 30 d. išskrido atgal Lietuvon.

Šiaurės Amerikos kontinente gyvena penki Jacevičių broliai - du Toronte, du Čikagoje ir vienas Sudburyje.

MIELI MONTREALIO LIETUVIAI!

"Lithuanians in Canada" knyga susilaukė gero įvertinimo, ypač iš Kanados valdžios įstaigų ir žymių asmenų. Knygą tebeperka Kanados ir USA bibliotekos, universitetai, mokslininkai, bet mažiausia nupirko Montrealio lietuviai. Nesupranta kodėl? Iš 5000 liet. jei nors 200 šimtų įsigytų, tai būtų labai gražu ir patriotiška. Atrodo, kad ir Montrealyje yra intelektualų ir pasiturinčių gyvenančių lietuvių.

"L in C" knygos spausdinimas kainavo virš 12000 dol. Gražu būtų, kad ir Montrealio lietuviai savo duoklę atiduotų. Knyga galima gauti pas Pr. Rudinską "Lites" ir "NL" redakcijoje.

Administracinis Komisijos sekretorius - J. Karka.

alyje, Liną Vaičaitienę Lietuvoj ir daugelį draugų bei pažįstamų.

Tebūnie lengva Tau Emilija Kanados žemėlė ant kurios daug džiaugsmo ir tiek skausmo esi patyrusi. -aj-

APSIDRAUSK!

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

P. ADAMONIS

Chartered Insurance Broker

3907 ROSEMONT BLVD.

Tel. OFF.: 722-3545 RES. 256-5355
Sekt.: M. Arlauskaitė tel. 722-3986.
S-tos "Lites" nr. 752D

EDCO CONSTRUCTION CO. LTD.

- Namų statybą vykdo ištiesomis gatvėmis naujoje LaSallėje.
- Namai - Duplex ir Fourplex - sau ir investavimui.
- Namų kainos neaukštos, labai žemu įmokėjimu - \$1000 - galima įsigyti gražius ir vertingus namus.

Skambinti W. Lapenat, tel. 366-6237

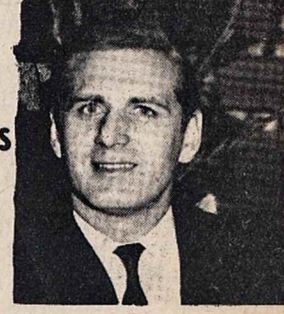
ADAM'S

LaSalle Restaurant

15-je metų pagarsėjęs "smoke meat" gaminio patiekalu.

Juozas Stankevičius
7633 LaSalle Blvd. ir 4 Ave. kampas, LaSalleje.

LEONAS GURECKAS
366-0754

Dr. J. ŠEMOGAS

5441 Bannantyne, Verdun

Pirmadienį ir Ketvirtadienį 2-4; 7-9 pm.

Antradienį 2-4 pm.

Penktadienį 2-4; 7-9 pm.

Trečiadienį 7-9 pm.

Tel: 767-3175; namų 366-9582

DANTŲ GYDYTOJAS

Dr. J. MALIŠKA

1396 St. Catherine St. W.

Suite 419, tel. UN 6-8235

Namų tel. MU 1-2051

Dr. A. O. JAUGELIENE

Dantų gydytoja

1410 Guy Street I aukštas

11-12 kambarys,

Tel: 932-6662; namų 737-9681

Dr. V. GIRIUNIENĖ

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.

Tel. 255-3535.

Bouffard Auto Body

6636, Clark St. Montreal

(prie St. Zotique)

TEL: 277-5059, 277-5323

Sev. J. Adomonis-Adams
Namų tel. 747-9000

ATLIEKAME DARBUS:

Electric Welding
Body Work
Painting
Mechanic
Electric
ir kitus

Steering Service
Wheel Alignment
Tune-up
Clutch-Brakes